Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 §§ 38–78

Sammanträdesplats och tid Linnés aula, Kunskapsgallerian i Linköping 09.00–18.00

Ajournering: klockan 12.30–13.50, 15.10–15.15

Närvarande

Ledamöter

Nils Babtist (L), ordförande
Elvira Wibeck (KD), 1:a vice ordförande, § 38–65, 77–78, ordförande, § 66–76
Rebecca Hägg (S), 2:a vice ordförande
Trine Platou (C)
Jörgen Rundgren (M)
Maj-Viol Axelius-Thostrup (V)
Oscar Strömblad (M), § 38–44, 46–64, 66–78
Annsofi Ramevik (S)
Niklas Nåbo (S), § 38–44, 46–78
Ralf Holmér (M)
Annette Ohlsson (M)
Eva Edgren Vikmång (S), § 38–52
Lena Käcker-Johansson (KD)
Jörgen Oskarsson (S)
Kristin Andersson (KD)
Anwar Samuelsson (M), § 38–73
Annicki Oscarsson (KD)
Gun-Inger Andersson (L), § 38–44, 46–78
Nathalie Pettersson (SD)
Viola Ingvarsson (M)
Peter Hermansson (S)
Alma Basic (S)
Camilla Egberth (S), § 38–44, 46–78
David Ergül (S)
Jessica Eek (V), § 38–44, 46–78
Martin Tollén (S)
Anders Eksmo (KD), § 38–44, 46–78
Jan Owe-Larsson (M)
Linda Sundregård (MP)
Daniel Ringqvist (SD)
Suada Tolic (M)
Irina Sedova (SD)
Per Larsson (KD)
Lena Micko (S), § 38–44, 46–78

Justering

Tobias Eriksson (M)
Helen Albrektsson (M)
Eva Andersson (S)
Lars Ahlm (M), § 38–44, 46–78
Birre Waern (KD)
Erik Johansson (SD)
Anna Nilsson (M)
Benny Sellborn (SD)
Anna Johansson (S), § 38–44, 46–78
Julie Tran (C)
Jacob Cernvall (M), § 38–44, 46–78
Matilda Ekeblad (M)
Jenny Elander Ek (C), § 38–44, 46–78
Malin Östh (V), § 38–44, 46–72
Maria Persdotter (C)
Charlotte Wessman (SD)
Tobias Holmberg (V)
Monika Broman (L)
Mia Landell (M)
Mikael Eriksson (SD)
Margareta Fransson (MP), § 38–44, 46–78
Kaisa Karro (S), § 38–44, 46–78
Fia Storkull (S)
Marie Morell (M), § 38–44, 46, 48–78
Patrik Westlund (SD), § 38–44, 46–78
Richard Svensson (SD), § 38–44, 46–78
Björn Sandberg (SD)
Fredrik Sjöstrand (M)
Joakim Gustavsson (SD)
Jessica Lindström (S), § 38–44, 46–78
Klas Corbelius (S), § 38–44, 46–78
Göran Fältgren (S)
Thomas Svensson (SD), § 38–44, 46–78
Tommy Ählström (M), § 38–44, 46–78
Rolf Hansson (V)
Kerstin Sjöberg (C), § 38–44, 46–78
Michael Enkurs (S)
Hans Elf (S), § 38–44, 46–78
Torbjörn Holmqvist (S)
Renée Georgio (S)
Catarina Engström (MP)
Elisabet Edlund (S), § 38–44, 46–78

Nicklas Andersson (S)
Bert Egnell (M)
Maja Engström (V)
Margareta Fallsvik (L)
Mattias Ottosson (S)

Tjänstgörande ersättare

Birgitta Wessman-Thyrsson (S) ersätter Linus Emmoth (S)
Anna Drake (L) ersätter Alexander Höglund (L)
Pia Dingsten (S) ersätter Britt Olauson (S), § 38–71
Camilla Jonsson (S) ersätter Britt Olauson (S), § 72–78
Gunnar Franzén (SD) ersätter Tom Pettersson (SD)
Börje Lindholm (S) ersätter Ulrika Jeansson (S)
Torbjörn Nibelius (KD) ersätter Martin Zetterlund (KD)
Helena Dössing (SD) ersätter Gunilla Hellberg (SD)
Ghassan Al-Janabi (S) ersätter Ellen Aguirre (S)
Anders Lind (V) ersätter Elin Andersson (V)
Tommy Aarna (M) ersätter Maria Almesåker (M)
Thomas Larsson (S) ersätter Ann-Charlotte Wiberg (S), § 38–76
Jonny Ståhl (C) ersätter Birgitta Gunnarsson (C)
Helena Persdotter (M) ersätter Anwar Samuelsson (M), § 74–78
Patrick Lindahl (S) ersätter Christina Hasselrot (S)
Jennifer Ziljat (S) ersätter Eva Edgren Vikmång (S), § 53–78
Agneta Eriksson (V) ersätter Ibtisam Yusuf (V)
Jörgen Pettersson (SD) ersätter Göran Hargestam (SD)
Ritha Andersson (M) ersätter Emil Steen (M)
Johan Rutfors (M) ersätter Eva Hermansson (M)
Emir Ajanovic (V) ersätter Emil Broberg (V)
Christopher Jarnvall (SD) ersätter Susanna Lindvall (SD)
Torbjörn Mellgren (S) ersätter Alexander Fröderberg (S)

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 §§ 38–78

Justering

Vid protokollet	Christina Andersson	
Justeras av	Nils Babtist (L)	Elvira Wibeck (KD)
	Rebecca Hägg (S)	

Protokollet justeras med elektronisk signering. Justeringen tillkännages genom anslag på Region Östergötlands anslagstavla på webbplatsen regionostergotland.se.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 §§ 38–78

Föredragningslista

§	Rubrik	Ärende
§ 38	Upprop	
§ 39	Val av justerare tillika rösträknare	
§ 40	Föredragningslistan	
§ 41	Årsredovisning 2023 Region Östergötland	2023/11917
§ 42	Årsredovisning för Samverkansnämnden i Sydöstra sjukvårdsregionen 2023	2024/3002
§ 43	Årsrapport för Patientnämnden 2023 Viola och Yvonne	2024/56
§ 44	Revisionsberättelse 2023	2024/3895
§ 45	Svar på revisorernas uttalande i ansvarsfrågan	2024/3113
§ 46	Årsredovisning 2023 Skandionkliniken KAS	2024/3691
§ 47	Revisionsberättelse 2023 Skandionkliniken KAS	2024/3691
§ 48	Revisionsrapport: Granskning av årsredovisning 2023	2024/3967
§ 49	Revisionsrapport: Granskning av god ekonomisk hushållning 2023	2024/3909
§ 50	Revisionsrapport: Granskning av Region Östergötlands projekthantering	2024/2309
§ 51	Reviderad förbundsordning Svenskt Ambulansflyg, KSA	2024/956
§ 52	Arbetsordning för regionfullmäktige 2024	2024/1579
§ 53	Reglemente för Region Östergötland	2024/2989
§ 54	Prioriteringar vid inköp av livsmedel till regionens verksamhet	2024/2904
§ 55	Revidering av hållbarhetsprogram	2024/2272
§ 56	Svar på revisionsrapport: Granskning av god ekonomisk hushållning	2023/12733
§ 57	Svar på revisionsrapport: Granskning av den palliativa vården i Region Östergötland (Svar även i HSN)	2023/12718
§ 58	Svar på revisionsrapport: Granskning av det systematiska patientsäkerhetsarbetet (Även svar i HSN)	2023/12716
§ 59	Svar på revisionsrapport: Granskning av it-styrning	2023/12717
§ 60	Svar på motion: Inför en prioriteringslista för att öka andelen närodlade livsmedel vid upphandling (C)	2023/1289
§ 61	Medborgarförslag Cykel- och gångväg mellan Fornåsa och Borensberg via Korskrog	2024/1484
§ 62	Medborgarförslag Inför alkolås i samtliga operationsrum	2024/2906
§ 63	Annonsering i dagspress	2024/4092
§ 64	Avsägelser	2024/511
§ 65	Fyllnadsval	2024/511
§ 66	Interpellation: Riskerar vi att få hiv i väntan på Prep? (V)	2024/1159

§ 67	Interpellation: Varför dumpar Östgötatrafiken villkoren för bussförarna? (V)	2024/1158
§ 68	Interpellation: Vilka insatser planeras för att öka valdeltagande? (V)	2024/1156
§ 69	Interpellation: Hur ska Region Östergötland göra för att de varslade ska känna sig välkomna tillbaka? (S)	2024/3160
§ 70	Interpellation: Öka trafiksäkerheten på Östergötlands landsbygder (C)	2024/3474
§ 71	Interpellation: Ojämlik specialistvård och ögonsjukvård (C)	2024/3472
§ 72	Interpellation: Preventionsåtgärder inom hälso- och sjukvården (C)	2024/3476
§ 73	Interpellation: Spädbarnenheten (MP)	2024/3484
§ 74	interpellation: Fast vårdkontakt – fritt valt arbete? (MP)	2024/3485
§ 75	Interpellation: Narkotikautredning (MP)	2024/3486
§ 76	Interpellation: Ompröva vårdval, de som finns och de tilltänkta (S)	2024/3546
§ 77	Interpellation: På vilket sätt påverkas privata utförare av varsel och nedskärningar? (V)	2024/3647
§ 78	Interpellation: Angående regionens planer för 1177 Direkt (C)	2024/3652

	§ 38
Upprop	Uppropet fastställs.

§ 39

Val av justeringsperson tillika rösträknare

Elvira Wibeck (KD) och Rebecca Hägg (S) utses att förutom ordförande justera dagens protokoll. De utses också till rösträknare.

§ 40

Sammanträdets föredragningslista

Ordförande presenterar föredragningslistan.

Ärende 5: Årsredovisning 2023 regionstyrelsen, utgår.
Ärende 30: Interpellation: Vad skiljer Gaza från Ukraina, utgår.

Föredragningslistan fastställs.

Enligt § 46 delas ärende 10 i två punkter, 10 a årsberättelse och 10 b revisionsberättelse.

Enligt § 72 utgår ärende 42: Interpellation: Hur ser de samhällsekonomiska konsekvenserna av varsel och besparingar ut?

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 41

§ 41

Årsredovisning 2023 Region Östergötland

Regionstyrelsen ska enligt lag överlämna regionens samlade årsredovisning till regionfullmäktige senast 15 april.

RÖ 2023/11917

Årsredovisning 2023 omfattar förvaltningsberättelsen och redovisning av regionens samlade ekonomiska bokslut samt insatser och uppnådda verksamhetsresultat utifrån regionfullmäktiges Treårsbudget 2023–2025 med fokusområden 2023.

I årsredovisningen ingår även de sammanställda räkenskaperna (koncernbokslutet).

Yrkanden

Marie Morell (M), Fredrik Sjöstrand (M), Jan Owe-Larsson (M), Per Larsson (KD), Kaisa Karro (S), Eva Andersson (S), Annsofi Ramevik (S), Annette Olsson (M), Margareta Fransson (MP), Annicki Oscarsson (KD), Oscar Strömblad (M), Monika Broman (L) och Anders Eksmo (KD) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Inlägg

Andreas Westöö (L), Julie Tran (C), Lena Micko (S), Kerstin Sjöberg (C), Anna Nilsson (M), Jessica Eek (V), Martin Tollén (S), Agneta Eriksson (V), Malin Östh (V) och Trine Platou (C) gör inlägg.

Regionfullmäktige beslutar:

1. Godkänna Årsredovisning 2023 för Region Östergötland.

Protokollsanteckningar

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Socialdemokraterna lämnar följande protokollsanteckning:

”Just nu befinner sig regionen i ett allvarligt ekonomiskt läge. Vi kan konstatera att de budgeterade målen inte uppnås, och i årsredovisningen framgår det att verksamhetsmålen i sin helhet endast uppnås till 62 procent. Vi känner också tveksamheter kring flertalet av de verksamhetsmål som markerats som genomförda.

Socialdemokraterna hade ett eget förslag till strategidokument och treårsbudget som presenterades. Vi bedömer att om detta förslag hade bifallits, hade Region Östergötland idag befunnit sig i en betydligt mer ekonomiskt gynnsam situation.

Vi har under året bland annat drivit frågorna om:

- En tidigare utfasning av hyrpersonalen.
- Krafttag mot den organiserade välfärdsbrottsligheten.
- Ett avskaffande av kostnadsdrivande vårdval.
- Vikten av att tillskriva regeringen och betona vikten att anpassa statsbidragen efter det rådande ekonomiska läget i landet.

Det ekonomiska läget i regionen är alarmerande. Om det moderatledda styret inte lyckas bryta den nedåtgående spiralen i ekonomin så kommer konsekvenserna att bli mycket allvarliga för östgötarna.

I ett så allvarligt ekonomiskt läge är det extra viktigt att regionen inte drar på sig onödiga kostnader. Vi ser därför med stor oro på att det moderatledda styret fortsätter att driva frågor om privatiseringar av den offentligt drivna hälso- och sjukvården via vårdval, trots att dessa visat sig vara kostnadsdrivande.

Styrets vilja att införa privata alternativ via vårdval uppfattar vi som ideologiskt drivet snarare än något som leder till en bättre vård eller är ekonomiskt rationellt. Vi ser en risk för att hälso- och sjukvården i regionen som en följd av dessa förändringar kommer att drivas från att vara behovsstyrd till att bli mer efterfrågestyrd. I ett läge där patienterna/medborgarna ska avgöra vilken vård man vill ha och behöver så kommer alltid de svagaste och mest utsatta människorna att få stå tillbaka. Det är en utveckling som betyder en mer ojämlik vård.

Vi Socialdemokrater kommer fortsatt att kämpa för en sammanhållen och robust sjukvård i regional regi där privata alternativ kan vara ett komplement, inte ett självändamål.

Vi ser vidare att kostnaderna för hyrpersonal är fortsatt alltför höga och att styrets försök att minska dessa hittills gett skrala resultat. Vi vill därför återigen betona vikten av att krafttag tas för att drastiskt minska beroendet av bemanningsföretag i vården. För att underlätta omställningen har vi motionerat om en bemanningspool i egen regi.

Den organiserade brottsligheten har nästlat sig allt djupare in i den svenska välfärden och vården är inget undantag. Vi har sett exempel på kriminella som driver såväl privata tandläkarmottagningar som vårdcentraler i Sverige och tillskansat sig stora summor pengar som borde ha gått till vård. Brottsligheten berör allt från falska sjukintyg och organiserad handel med receptbelagda och ofta narkotikaklassade preparat till faktureringar för behandlingar som aldrig utförts.

Det vore naivt att tro att Region Östergötland är fredad från denna kriminella aktivitet. Därför har vi Socialdemokrater under året tagit initiativ för att inrätta en särskild funktion med uppdrag att bekämpa den organiserade välfärdsbrottsligheten i regionen.

Det är sammanfattningsvis av yttersta vikt att styret i Region Östergötland får kontroll på ekonomin, minskar beroendet av bemanningsföretag och prioriterar pengar till den bästa vården och servicen för regionens invånare istället för kostnadsdrivande vårdvalsexperiment.

Den årsredovisning som idag ligger på hälso- och sjukvårdsnämndens bord följer upp år 2023 års verksamhet. En verksamhet som bygger på strategidokument samt uppdrag och beslut från treårsbudget 2023-2025. Socialdemokraterna hade ett eget förslag till strategidokument och treårsbudget som inte bifölls. Just nu befinner sig regionen i ett allvarligt ekonomiskt läge. Vi bedömer att med de förslag vi lagt under 2023 så hade situationen varit bättre. Nu får vi konstatera att de finansiella målen inte uppnås. I årsredovisningen framgår det dessutom att verksamhetsmålen i sin helhet uppnås med enbart 62 procent. Vi känner även att det finns tveksamheter kring flera av de verksamhetsmål som fått markering som genomförda.

Vi är oroade över att målet att göra en analys över hur bemanningssituationen i hela vårdsektorn för alla utförare ser ut i ett tioårsperspektiv inte varit möjlig att genomföra. Det hade varit en bra grund att stå på i det arbete som sker med varsel och omorganisation.

Region Östergötland skiljer ut sig kraftigt som sämst i landet när det gäller att få ta del av den så kallade statliga kömiljarden. RÖ klarar 17 av 90 möjliga prestationer. Region Västerbotten är näst sämst med 30 av 90 möjliga. Den generalplan för tillgänglighet i vården för 2023-2025 som M, KD, L med stöd av SD la så stor vikt vid har inte gett någon tydlig effekt.

Trots vissa förstärkningar till vårdcentralerna så har inte målet att ta fram en handlingsplan för hur medel ska kunna omfördelas kraftfullt över tid uppnåtts. Det riskerar sannolikt att arbetet med primärvårdens arbete med nära vård bromsas in.

Vi beklagar att målet om piloter av mobila distriktssköterskemottagningar på landsbygden inte uppfyllts under året.

Flera av styrets mål som helt eller delvis har misslyckats har handlat om att påbörja dialoger med patienter och invånare i olika frågor så som vård och forskning inom kvinnors sjukdomar och hälsa, skadligt bruk och beroende. Vi ser även att samma sak gäller för resursbehov för att utveckla vården och tillgängligheten inom området cancersjukdomar.

Vi ser också fortsatt tydliga exempel på i årsredovisningen hur kostnadsdrivande samtliga vårdval utom primärvård är.

Den årsredovisning som idag ligger på regionutvecklingsnämndens bord följer upp år 2023 års verksamhet. En verksamhet som bygger på strategidokument samt uppdrag och beslut från treårsbudget 2023–2025. Socialdemokraterna hade ett eget förslag till strategidokument och treårsbudget som inte bifölls. Just nu befinner sig regionen i ett allvarligt ekonomiskt läge. Vi bedömer att med de förslag vi lagt under 2023 så hade situationen varit bättre. Nu får vi konstatera att de finansiella målen inte uppnås. I årsredovisningen framgår det dessutom att verksamhetsmålen i sin helhet uppnås med enbart 62 procent. Vi känner även att det finns tveksamheter kring flera av de verksamhetsmål som fått markering som genomförda.

Inom regionutvecklingsnämndens område så har en ny och mycket bra kulturplan tagits fram i bred politisk samsyn. Planen borgar för att Östergötland även fortsättningsvis får ett fritt och rikt kulturliv. Socialdemokraterna är däremot inte nöjda med de ganska stora resurser som under året lagts på framtagande av en idrottspolitisk plan. Framtagandet har krävt extra personella resurser. Med all respekt för det jobb som tjänstepersoner lagt på planen så måste vi ändå säga att den inte kommer påverka idrotten överhuvudtaget. Den överenskommelse med RF-SISU som redan finns, och har funnits i många år, täcker mer än väl upp det behov som finns och överenskommelsen fungerar väldigt väl.

När det gäller verksamhetsmålens uppfyllelse så kan man uppleva att målen

skrivits för att kunna nå grön markering snarare än att uppnå någon som helst förändring jämfört med tidigare."

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Centerpartiet lämnar följande protokollsanteckning:

"Från Centerpartiet har vi länge oroat oss för de stora tillgänglighetsproblemen med långa väntetider, för vårdsystemets svårigheter att få ett effektivt vårdflöde och en ökad produktion, för skenande kostnader och kompetensförsörjningsproblem trots ökat antal anställda totalt sett. Under året 2023 har Centerpartiet försökt bidra genom en konstruktiv hållning och lagt flertalet förslag, yrkanden och nämndinitiativ. Vi har också deltagit i beslut om handlingsplaner som dessvärre inte fått önskad effekt. Återkommande har varit att omställningen till Nära vård behöver ske, med ökad andel resurser till primärvården. En grundläggande del är också att bygga en god samverkan med kommunerna, för bästa nyttjande av vårdplatser, för tillskapande av närvårdsplatser, för en god och nära vård vid komplexa vårdbehov. Egenmonitoreringen bör skalas upp betydligt. Återkommande har också varit att stärka jämlikheten i vården i alla länsdelar och att stärka kompetensförsörjningen genom att behålla medarbetare, att minska beroendet av hyrpersonal och utöka den egna bemannings-och kompetenspoolen. Att följa upp och analysera effekter av åtgärder är ett medskick. Ett axplock av ärenden där Centerpartiet haft förslag:

Februari 2023	Årsplan och budget 2023
April 2023	- Vidta åtgärder för patientsäker bemanni Vrinnevisjukhusets 24sju verksamhet - Fasa ut bemanningsföretagen
Juni 2023	- Skala upp egenmonitorering - Påtala behovet av ökade statsbidrag - Centerpartiet lägger eget budgetförslag
Augusti 2023	- Delårsrapport 06. Tilläggsyrkande att an faktorer som leder verksamheten åt fel hå
September 2023	- Regionstyrelsens årsplan och budget, dä bakom besparing på politisk organisation något vi föreslog redan i juni

- Fastighetsinvestering Cykelhus, C yrkad
cykelhus i motsvarande standard som på
för en mindre kostnad

Oktober 2023 - DÅ 08, protokollsanteckning

Vi beklagar att våra förslag inte har bifallits av styrande M, KD, L med stöd av SD. Vi beklagar Region Östergötlands svåra läge och från Centerpartiet kommer vi fortsätta bidra med goda förslag som ett konstruktivt oppositionsparti."

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 42

§ 42

Årsredovisning för Samverkansnämnden i Sydöstra sjukvårdsregionen 2023

RÖ 2024/3002

Årligen görs en redovisning för Samverkansnämnden. Materialet är strukturerat enligt nedan:

- Nämndens verksamhet under året
- Sjukvårdsregional samverkan
- Avtalsmodell
- Sjukvårdsregionala systemmått
- Tabeller och diagram

Årsredovisningen godkändes av Samverkansnämnden för Sydöstra sjukvårdsregionen vid sammanträdet 21 mars 2024.

Regionfullmäktige beslutar:

1. Godkänna redovisad årsredovisning.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 43

§ 43

Årsrapport för patientnämnden 2023

Patientnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2024-02-07 att översända sin årsrapport för 2023 till Regionstyrelsen.

RÖ 2024/56

Lag om stöd vid klagomål mot hälso-och sjukvården (2017:372) anger att Patientnämnden ska stödja och hjälpa enskilda patienter att få den information de behöver för att kunna tillvarata sina intressen inom Hälso- och sjukvården, främja kontakter mellan patienter, hälso- och sjukvårdspersonal samt tandvården. Patientnämnden ska utifrån synpunkter och klagomål bidra till kvalitetsutveckling och en ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården samt tandvården.

Årsrapporten är en redogörelse och analys över patientnämndens verksamhet. Rapporten lämnas till Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen.

Under 2023 registrerades 1573 synpunkter och klagomålsärende till Patientnämnden vilket är en minskning i förhållande till 2022 då antalet var 1754. Liksom tidigare år så är det kvinnor som i större utsträckning än män inkommer med synpunkter och klagomål på vården.

Vård och behandling som orsak utgjorde 48 procent av ärenden registrerade 2023 och är fortsatt det huvudproblem som de flesta av inkommande ärenden berör. Därefter ses i fallande skala kommunikation 16 procent och tillgänglighet 12 procent.

Den största förändringen 2023 ses under delproblem behandling med en minskning av 127 ärenden i jämförelse med 2022.
Resultat och diagnos är de delproblem som ökat mest under 2023 i jämförelse med året innan. Väntetider och tillgänglighet i vården ligger kvar på samma nivå medan bemötande och information positivt har minskat i antal i jämförelse med 2022.

Innehållsanalyser görs inom de områden Patientnämnden beslutar om, alternativt beslutas i samråd med Inspektionen för vård och omsorg (IVO) eller tillsammans med Patientnämnderna nationellt. Dessa analyser leder till att analysrapporter skrivs. Två analysrapporter har publicerats under 2023; ”Synpunkter och klagomål gällande unga vuxna 2022” samt Tillgänglighet Region Östergötland 2022–2023”. Dessa finns att nå på Region Östergötlands hemsida.

Patientnämnden har lagreglerad skyldighet att förordna stödpersoner till patienter som tvångsvårdas inom psykiatrin (Lagen om Rättspsykiatrisk vård LRV (1991:1129), Lagen om psykiatrisk tvångsvård LPT (1991:1128). Under 2023 har vi kunnat rekrytera nya stödpersoner. Nyrekrytering kommer fortsatt att vara nödvändig då personer avslutar sina uppdrag, främst av åldersskäl.

Patientnämndens roll är att hantera synpunkter och klagomål av olika slag och det finns viktiga erfarenheter och lärdomar att hämta i patienternas och de närståendes berättelser. Många av de som kontaktar Patientnämnden uttrycker att de vill bidra till förbättring av vården för att ingen annan ska behöva uppleva det de själva varit med om. Dessa erfarenheter och lärdomar är värdefulla i vårdens kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

Yrkanden

Viola Ingvarsson (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Inlägg

Margareta Fransson (MP) och Marie Morell (M) gör inlägg.

Regionfullmäktige beslutar:

1. Godkänna Patientnämndens årsrapport 2023.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 44

§ 44

Revisionsberättelse 2023

RÖ 2024/3895

Region Östergötlands revisorer har lämnat in revisionsberättelse för år 2023 daterad den 8 april 2024.

Lars-Olof Johansson och Pouya Gazerzadeh redovisar granskningen av årsredovisningen.

Revisionens ordförande Per Petersén föredrar revisionsberättelsen för år 2023.

Revisorerna tillstyrker i revisionsberättelsen för år 2023 att, patientnämnden och dess ledamöter, samverkansnämnden för sydöstra sjukvårdsregionen och dess ledamöter, trafik- och samhällsplaneringsnämnden och dess ledamöter, regionutvecklingsnämnden och dess ledamöter samt hälso- och sjukvårdsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Regionfullmäktiges behandling av ärendet

Inlägg

Rolf Hansson (V) och Marie Morell (M) gör inlägg.

Prövning

Ordföranden ställer förslaget att patientnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet under prövning och finner att förslaget bifalles.

Ordföranden ställer förslaget att samverkansnämnden för sydöstra sjukvårdsregionen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet under prövning och finner att förslaget bifalles.

Ordföranden ställer förslaget att trafik- och samhällsplaneringsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet under prövning och finner att förslaget bifalles.

Ordföranden ställer förslaget att regionutvecklingsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet under prövning och finner att förslaget bifalles.

Ordföranden ställer förslaget att hälso- och sjukvårdsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet under prövning och finner att förslaget bifalles.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att patientnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet,

2. att samverkansnämnden för sydöstra sjukvårdsregionen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet,

3. att trafik- och samhällsplaneringsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet,

4. att regionutvecklingsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet,

5. att hälso- och sjukvårdsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

De närvarande som var ledamöter eller ersättare i nämnderna 2023, deltar inte i beslutet om ansvarsfrihet i de delar som gäller dem själva.

Protokollsanteckningar

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare i Vänsterpartiet, med undantag enligt närmast ovan, lämnar följande protokollsanteckning:

”Vänsterpartiet konstaterar att verksamhetsåret 2023 har varit extremt bekymmersamt ur såväl ekonomisk som verksamhetsmässig synvinkel.

I det följande avser vi inte att kommentera det ekonomiska utfallet, utan vill istället uppmärksamma de omfattande bristerna i stora delar av verksamheterna som de beskrivs av revisionen.

Inledningsvis är vi av den åsikten att ansvarsfrihet för Regionstyrelsen och berörda nämnder inte borde behandlas vid dagens sammanträde utifrån det underlag som finns. Anledningen är sammanfattningsvis att Regionfullmäktige inte får någon som helst information om hur Regionstyrelsen och nämnderna avser att hantera de verksamhetsmässiga brister som påtalas av Revisionen.

Revisionen har genomfört fördjupade granskningar av tio avgränsade verksamhetsområden. Av dessa har nio fått mer eller mindre allvarliga anmärkningar. Endast lokalförsörjningen utförs på ett tillfredsställande sätt.

Övriga granskningar (något redigerat):
- ...motverka välfärdsbrottsligheten..... *"...inte helt säkerställer en god intern kontroll..."*
- ...patientsäkerhetsarbetet... *"...inte helt .....ändamålsenligt..."*
- ...IT-styrning... *"...saknar IT-policy...saknar i hög grad strategiska mål..."*
- ... omställning till Nära Vård... *"...inte helt ändamålsenlig planering och styrning..."*
- ...uppföljning av privata utförare... *"...inte helt ändamålsenlig uppföljning och kontroll..."*
- ...upphandlingar och inköp... *"...inte helt ändamålsenlig verksamhet..."*
- ...systematiskt arbetsmiljöarbete... *"...inte ändamålsenligt med tillräcklig intern kontroll..."*
- ...den palliativa vården... *"... inte helt säkerställer god samverkan, ändamålsenlig vård samt vård på lika villkor..."*
- ...projektverksamhet... *"... inte helt säkerställt en ändamålsenlig projekthantering med tillräcklig intern kontroll..."*

Den bild som visas i revisionsrapporten är i sig bekymmersam. Några verksamhetsbrister är kanske mer allvarliga än andra. Vi noterar särskilt att IT-styrningen inte håller måttet. Vi vet att en vildvuxen IT-verksamhet är både kostnadsdrivande och äventyrar verksamheternas kvalitet, samtidigt som den digitala utvecklingen väntas leda till stora förändringar. Likaså ser vi med oro på att kontrollen av privata utförare brister. Arbetsmiljöarbetet är också kritiskt utifrån framtida situation med väntad arbetskraftsbrist. Vänsterpartiet väljer dock att stanna vid dessa konstateranden, och vill istället fokusera på vad som bör göras för att åstadkomma förbättringar. Vi menar då att Regionfullmäktige behöver efterfråga och få ta del av en eller flera handlingsplaner som syftar till att hantera de redovisade bristerna. Vi ser det som en brist att sådant inte finns tillgängligt när ansvarsfriheten skall avgöras. Vi väljer att avstå från yrkanden i den delen, men vi avser att för vår del studera hur funktionen ansvarsfrihet kan hanteras - för att kunna möta eventuellt framtida bekymmersamma situationer."

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 45

§ 45

Yttrande över anmärkning från revisionen mot regionstyrelsen

RÖ 2024/3113

Regionfullmäktiges presidium

Regionfullmäktiges presidium har anhållit om ett yttrande från regionstyrelsen utifrån revisorernas uttalande i ansvarsfrågan för 2023 års verksamhet där revisorerna framställt en anmärkning på grund av brister i måluppfyllelsen i ekonomi. Efter styrelsens sammanträde har presidiet även givit enskilda ledamöter och ersättare möjlighet att yttra sig. Kerstin Sjöberg (C) och Jenny Elander Eek (C) har inkommit med ett yttrande vilket bifogats i ärendehandlingarna.

Följande svar föreligger från regionstyrelsen:

”Regionfullmäktiges presidium har anhållit om ett yttrande från regionstyrelsen utifrån revisorernas uttalande i ansvarsfrågan för 2023 års verksamhet. I bifogat underlag framgår att revisorerna framställt en anmärkning mot regionstyrelsen på grund av brister i måluppfyllelsen avseende ekonomin och att det finns påtagliga brister i styrning och intern kontroll av ekonomi.

Det är en mycket allvarlig ekonomisk situation i regionen. Inför 2023 godkände regionfullmäktige en budget på minus 1 050 miljoner kronor med hänvisning till ett positivt eget kapital i fullfondering. Den underbalanserade budgeten berodde på tillfälligt ökade pensionskostnader på hög inflation. Resultatförsämringen jämfört med budget blev 454 miljoner kronor. Trots att Hälso- och sjukvården redovisade ett resultat på minus 1 667 miljoner kronor har en restriktiv användning av ökade statsbidrag, skatter, reserverade medel samt positiva resultat inom de flesta övriga produktionsenheter bidragit till att regionens totala resultat inte är sämre.

Hälso- och sjukvården har, efter flera år av riktade statsbidrag kopplade till pandemin, haft problem att återgå till en verksamhet anpassad till de ekonomiska ramarna. Det har tagits fram handlingsplaner och skett insatser för att komma tillrätta med problemen och bromsa kostnadsutvecklingen.

Hälso- och sjukvården arbetade med olika åtgärder under 2022 och presenterade en handlingsplan inför 2023 med inriktning mot

- kvalitetsdriven verksamhet
- minskad administration,
- effektiva inköp

- lägre externa kostnader och insatser för en robust hälso- och sjukvård.

Under våren blev det tydligt att ovanstående åtgärder inte gav den effekt som planerats utan resultatet inom Hälso- och sjukvården försämrades. Nya och mer kraftfulla åtgärder har vidtagits såsom:

- införande av anställningsstopp
- beslut om reducerad bemanning
- stopp för bemanningsföretag
- anpassad och minskad administrativ organisation från 2024.

En viktig åtgärd var även den översyn som gjordes under hösten av organisation, styrning och ledning. Resultatet blev en återgång till en mer decentraliserad organisation från och med 2024 där ansvaret läggs på centrumnivån som numera är produktionsenhetsnivån.

I november antogs även en riktlinje och mål för god ekonomisk hushållning. Riktlinjen är numera en mer långsiktig plan och ett ramverk för att bygga upp ett eget kapital igen och uppnå en handlingsfrihet.

Slutligen togs i februari 2024 beslut om att varsla 900 anställda. Effekterna av samtliga åtgärder kommer att följas under 2024.

Med samtliga dessa åtgärder som beskrivs finns alla förutsättningarna för att uppnå målet att det inför 2025 ska vara balans i regionens ekonomi.”

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige besluta:

1. att rikta anmärkning mot ledamöter och ersättare i regionstyrelsen 2023 på grund av brister i måluppfyllelsen i ekonomi, samt
2. att ledamöterna i regionstyrelsen ska beviljas ansvarsfrihet för 2023.

Regionfullmäktiges behandling av ärendet

Yrkanden

Julie Tran (C) yrkar bifall till liggande förslag.

Inlägg

Ordföranden och Jörgen Rundgren (M) gör inlägg.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att rikta anmärkning mot ledamöter och ersättare i regionstyrelsen 2023 på grund av brister i måluppfyllelsen i ekonomi, samt
2. att ledamöterna i regionstyrelsen ska beviljas ansvarsfrihet för 2023.

Jäv
Marie Morell (M), Kaisa Karro (S), Niklas Nåbo (S), Oscar Strömblad (M), Richard Svensson (SD), Camilla Egberh (S), Jacob Cernvall (M), Jessica Eek (V), Anders Eksmo (KD), Klas Corbelius (S), Kerstin Sjöberg (C), Anna Johansson (S), Tommy Ählström (M), Patrik Westlund (SD), Margareta Fransson (MP), Lars Ahlm (M), Gun-Inger Andersson (L), Elisabet Edlund (S), Jessica Lindström (S), Thomas Svensson (SD), Malin Östh (V) och Jenny Elander Ek (C) deltar inte i beslutet på grund av jäv.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 46

§ 46

Årsredovisning 2023 Skandionkliniken KAS

I enlighet med förbundsdirektionens arbetsordning beslutar direktionen om upprättande av årsredovisning.

RÖ 2024/3691

Enligt förbundsordningen ska revisorernas berättelser, jämte årsredovisningen, avlämnas till respektive medlems fullmäktige senast den 31 mars året efter det år revisionen avser.

Enligt finanspolicyn ska en finansrapport upprättas och tillställas direktionen i anslutning till delårs- och årsbokslut.

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse enligt 3 kap. 10 § i patientsäkerhetslagen (2010:659).

Inlägg

Lena Micko (S) gör inlägg.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att godkänna årsredovisning 2023 inklusive finansrapport och patientsäkerhetsberättelse.
2. att på ordförandens förslag ta beslut om revisionsberättelsen i ett eget ärende.

§ 47

Revisionsberättelse 2023 Skandionkliniken KAS

I enlighet med förbundsdirektionens arbetsordning beslutar direktionen om upprättande av årsredovisning.

RÖ 2024/3691

Enligt förbundsordningen ska revisorernas berättelser, jämte årsredovisningen, avlämnas till respektive medlems fullmäktige senast den 31 mars året efter det år revisionen avser.

Enligt finanspolicyn ska en finansrapport upprättas och tillställas direktionen i anslutning till delårs- och årsbokslut.

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse enligt 3 kap. 10 § i patientsäkerhetslagen (2010:659).

Prövning

Ordföranden ställer förslaget att Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandlings direktion och ledamöterna i densamma beviljas ansvarsfrihet under prövning och finner att förslaget bifalles.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandlings direktion och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Jäv
Lena Micko (S) och Marie Morell (M) deltar inte i beslutet på grund av jäv.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 48

§ 48

Granskning av årsredovisning 2023
Regionfullmäktige

RÖ 2024/3967

Revisorerna har lämnat in Revisionsrapport granskning av årsredovisning 2023.

På ordförandens förslag beslutar regionfullmäktige:

1. att överlämna revisionsrapporten till regionstyrelsen för beredande av svar.

Justering

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 49

§ 49

Revisionsrapport: Granskning av god ekonomisk hushållning 2023

Revisorerna har lämnat in Revisionsrapport granskning av god ekonomisk hushållning 2023.

RÖ 2024/3909

På ordförandens förslag beslutar regionfullmäktige:

1. att överlämna revisionsrapporten till regionstyrelsen för beredande av svar.

Justering

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 50

§ 50

Revisionsrapport Granskning av Region Östergötlands projekthantering

Revisorerna har lämnat in Revisionsrapport granskning av Region Östergötlands projekthantering,

RÖ 2024/2309

På ordförandens förslag beslutar regionfullmäktige:

1. att överlämna revisionsrapporten till regionstyrelsen för beredande av svar.

Justering

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 51

§ 51

Reviderad förbundsordning Svenskt Ambulansflyg, KSA

RÖ 2024/956

Behov av revidering av KSA Förbundsordning

Ändamål och uppgift

Förbundsstyrelsen konstaterar ett behov av översyn av förbundsordningen för KSA gällande 3 § Ändamål och uppgift. Justeringarna sammanfaller med revideringen av fördelningsmodellen som utgör en del av förbundsordningen.

Syftet med revideringen är att stärka beredskapen regionalt och nationellt för förbundets medlemmar och att underlätta för förbundets medlemmar att uppfylla regionernas bidrag till uppbyggnaden av Sveriges nationella beredskap.

Fördelningsmodell

Revideringen av förbundsordningen inbegriper en ny fördelningsmodell där sjuttio procent utgörs av rörlig fakturering baserat på antal flygtimmar och trettio procent är en fast beredskapsavgift där femtio procent baseras på senaste åren flygtid per region, tjugofem procent geografisk yta per län och tjugofem procent antal invånare per region. För Region Östergötland innebär den nya modellen en minskning av kostnaden med 1,1 miljoner kronor jämfört med befintlig modell.

KSA Förbundsordning 3.0

Förbundsfullmäktige har beslutat att anta KSA Förbundsordning 3.0 och att föreslå respektive medlems regionfullmäktige att anta KSA Förbundsordning 3.0, som därefter vinner laga kraft.

Yrkanden

Ordföranden yrkar att förslag till beslut om omedelbar justering utgår.

Prövning

Ordföranden frågar om regionfullmäktige kan besluta enligt ordförandens eget yrkande och finner att det vinner bifall.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att anta KSA Förbundsordning 3.0.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 52

§ 52

Arbetsordning för regionfullmäktige 2024

RÖ 2024/1579

Nuvarande *Arbetsordning för regionfullmäktige* behöver uppdateras. Förslaget som nu har tagit fram utgår från Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) mall för arbetsordning.

I nuvarande arbetsordningen har Region Östergötland en del skrivningar som är specifika för regionen. Dessa har lagt till i det nya förslaget. Därtill finns ytterligare några tillägg endera på rekommendation från SKR eller av praktisk betydelse.

Förslaget är förankrat i regionfullmäktiges presidium och bland gruppledarna.

Yrkanden

Kaisa Karro (S), Kerstin Sjöberg (C), Malin Östh (V), Margareta Fransson (MP) och Martin Tollén (S) lämnar följande yrkande:

”**1. Yttranderätt:**

Vi socialdemokrater anser inte att det finns skäl att ändra på gällande regler för yttranderätt i regionfullmäktige 25§. Personer som uppbär minst 40 procent förtroendetid enligt arvodesbestämmelser och inte är ledamöter i fullmäktige ska **inte** automatiskt ges yttranderätt.

2. Frågor och interpellationer:

Vi anser däremot att det är viktigt att regionfullmäktige ska kunna ställa frågor och interpellationer till personer som uppbär minst 40 procent förtroendetid i regionen. En person med så stort ansvar bör också vara tillgänglig för utfrågning av fullmäktiges ledamöter.

Med anledning av ovanstående yrkar vi Socialdemokrater:

Att punkten under 25§ om *En person som uppbär minst 40 procent förtroendetid enligt arvodesbestämmelserna och inte är ledamot i fullmäktige har yttranderätt, dock högst en person per parti* stryks

Att under 38§ Interpellationer lägga *till interpellationer och frågor kan ställas till och besvaras av personer som uppbär minst 40 procent förtroendetid enligt regionens arvodesbestämmelser.”*

Marie Morell (M) och Richard Svensson (SD) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Inlägg

Ordföranden och Linda Sundregård (MP) gör inlägg.

Propositionsordning

Ordförande föreslår följande propositionsordning:

Marie Morells med fleras yrkande prövas mot Kaisa Karros med fleras yrkande.

Propositionsordningen godkänns.

Prövning

Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner att Marie Morells med fleras yrkande vinner bifall.

Votering begärs

Följande voteringsproposition godkännes:

Rösta Ja för regionstyrelsens förslag till beslut, Nej för Kaisa Karros med fleras yrkande.

Voteringsdetaljer:

Fredrik Sjöstrand (M)	Ja
Matilda Ekeblad (M)	Ja
Ralf Holmér (M)	Ja
Oscar Strömblad (M)	Ja
Jacob Cernvall (M)	Ja
Tommy Ählström (M)	Ja
Suada Tolic (M)	Ja
Marie Morell (M)	Ja
Lars Ahlm (M)	Ja
Jan Owe-Larsson (M)	Ja

Jörgen Rundgren (M)	Ja
Mia Landell (M)	Ja
Anna Nilsson (M)	Ja
Anwar Samuelsson (M)	Ja
Annette Olsson (M)	Ja
Viola Ingvarsson (M)	Ja
Tobias Eriksson (M)	Ja
Bert Egnell (M)	Ja
Helen Albrektsson (M)	Ja
Per Larsson (KD)	Ja
Birre Waern (KD)	Ja
Anders Eksmo (KD)	Ja
Elvira Wibeck (KD)	Ja
Lena Käcker Johansson (KD)	Ja
Annicki Oscarsson (KD)	Ja
Kristin Andersson (KD)	Ja
Monika Broman (L)	Ja
Nils Babtist (L)	Ja
Gun Inger Andersson (L)	Ja
Margareta Fallsvik (L)	Ja
Joakim Gustafsson (SD)	Ja
Charlotte Wessman (SD)	Ja
Patrik Westlund (SD)	Ja
Erik Johansson (SD)	Ja
Benny Sellborn (SD)	Ja
Thomas Svensson (SD)	Ja
Richard Svensson (SD)	Ja
Mikael Eriksson (SD)	Ja
Björn Sandberg (SD)	Ja
Nathalie Pettersson (SD)	Ja
Daniel Ringqvist (SD)	Ja
Irina Sedova (SD)	Ja
Johan Rutfors (M)	Ja
Tommy Aarna (M)	Ja
Ritha Andersson (M)	Ja
Torbjörn Nibelius (KD)	Ja
Anna Drake af Hagelsrum (L)	Ja
Jörgen Pettersson (SD)	Ja
Helena Dössing (SD)	Ja
Christopher Jarnvall (SD)	Ja

Gunnar Franzén (SD)	Ja
Lena Micko (S)	Nej
Niklas Nåbo (S)	Nej
Rebecka Hägg (S)	Nej
Martin Tollén (S)	Nej
Nicklas Andersson (S)	Nej
Alma Basic (S)	Nej
Peter Hermansson (S)	Nej
Fia Storkull (S)	Nej
Michael Enkurs (S)	Nej
Jessika Lindström (S)	Nej
Kaisa Karro (S)	Nej
Mattias Ottosson (S)	Nej
Eva Andersson (S)	Nej
Klas Corbelius (S)	Nej
Eva Edgren Vikmång (S)	Nej
David Ergül (S)	Nej
Elisabet Edlund (S)	Nej
Jörgen Oskarsson (S)	Nej
Annsofi Ramevik (S)	Nej
Göran Fältgren (S)	Nej
Anna Johansson (S)	Nej
Torbjörn Holmqvist (S)	Nej
Renée Georgio (S)	Nej
Camilla Egberth (S)	Nej
Hans Elf (S)	Nej
Julie Tran (C)	Nej
Trine Platou (C)	Nej
Kerstin Sjöberg (C)	Nej
Jenny Elander Ek (C)	Nej
Maria Persdotter (C)	Nej
Margareta Fransson (MP)	Nej
Catarina Engström (MP)	Nej
Linda Sundregård (MP)	Nej
Jessica Eek (V)	Nej
Maja Engström (V)	Nej
Tobias Holmberg (V)	Nej
Maj-Viol Axelius Thostrup (V)	Nej
Malin Öst (V)	Nej
Rolf Hansson (V)	Nej

Ghassan Al-Janabi (S)	Nej
Birgitta Wessman Thyrsson (S)	Nej
Patrick Lindahl (S)	Nej
Torbjörn Mellgren (S)	Nej
Pia Dingsten (S)	Nej
Börje Lindholm (S)	Nej
Thomas Larsson (S)	Nej
Jonny Stål (C)	Nej
Agneta Eriksson (V)	Nej
Anders Lindh (V)	Nej
Emir Ajanovic (V)	Nej

Vid voteringen avges 51 ja-röster och 50 nej-röster.

Ordföranden finner att fullmäktige därmed beslutat enligt regionstyrelsens förslag till beslut.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att upphäva nuvarande *Arbetsordning för regionfullmäktige* antagen av regionfullmäktige den 17 juni 2020, § 32.
2. att anta förslaget till ny *Arbetsordning för regionfullmäktige.*

Reservationer

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet reserverar sig till förmån för Kaisa Karros med fleras yrkande.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 53

§ 53

Reglemente för Region Östergötland

RÖ 2024/2989

Regionfullmäktige antog den 23 november 2022, § 148 nu gällande reglemente för styrelsen samt Region Östergötlands styrmodell. Detta styrdokument behöver nu ändras. Justeringarna handlar primärt om anpassande skrivningar kopplat till beslut (RÖ 2023-13127) om förändrad styrning och ledning. Bland annat förtydligas Region Östergötlands styrande principer. Vissa justeringar har även gjorts kopplat till att förtydliga Region Östergötlands modell för verksamhetsstyrning med primärt syfte att förtydliga Treårsbudgeten som centralt styrdokument.

I revideringen finns även några ändringar som kommer från Sveriges Kommuner och Regioners rekommendation för reglemente för styrelsen och nämnderna. Även språket har sett över för att få en enhetlighet i dokumentet.

Yrkanden

Marie Morell (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut samt att följande text ska ersätta nuvarande text under punkt 1.1 ”Hållbar utveckling”:

”Varje nämnd ska se till att uppdrag inom respektive ansvarsområde utförs på ett långsiktigt hållbart sätt. Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för regionens utveckling och ska säkerställa en strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling.”

Prövning

Ordföranden frågar om fullmäktige kan besluta enligt Marie Morells yrkande och finner att yrkande vinner bifall.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att fastställa Reglemente för Region Östergötland från och med 17 april 2024 enligt liggande förslag.
2. att nuvarande text under punkt 1.1 ”Hållbar utveckling” ersätt med: ”Varje nämnd ska se till att uppdrag inom respektive ansvarsområde utförs på ett långsiktigt hållbart sätt. Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för regionens utveckling och ska säkerställa en strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling.”

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 54

§ 54

Prioriteringar vid inköp av livsmedel till regionens verksamhet

RÖ 2024/2904

År 2017 beslutades den första svenska livsmedelsstrategin. Det övergripande målet för strategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet.

Regionfullmäktige i Region Östergötland beslutade år 2017, RS 2017-213, att anta Östergötlands regionala livsmedelsstrategi. Den regionala livsmedelsstrategin syftar till att öka produktionen och konsumtionen av livsmedel producerade i Östergötland, men även att bidra till och öka livsmedel producerade i Sverige.
Länsstyrelsen har därefter beslutat om ”Från östgötsk jord till våra bord - En Färdplan för Östergötlands regionala livsmedelsstrategi”. Färdplanen innefattar åtgärder för att nå de strategiska målen som beslutats i den regionala livsmedelsstrategin.

När Regionfullmäktige beslutade att anta livsmedelsstrategin, beslutades samtidigt att öka andelen ekologiska livsmedel inom regionen till 50 % med bibehållen målsättning att minska andelen importerade livsmedel samt att kompensera produktionsenheterna för de ökade kostnader som ekologiska livsmedel medför. Sedan beslutet fattades har det allmänna säkerhetsläget i Europa förändrats och det är idag nödvändigt att ställa rätt krav vid livsmedelsinköp för att beakta försörjnings- och krisberedskap. Mot bakgrund av ovan föreslås att Region Östergötland inte ska ställa krav på ekologiska livsmedel.

Yrkanden

Marie Morell (M), Annette Olsson (M), Richard Svensson (SD), Annicki Oscarsson (KD) och Christopher Jarnvall (SD) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Linda Sundregård (MP) lämnar följande yrkande:

”Miljöpartiet motsätter sig starkt förslaget till beslut, som innebär att inköp av ekologiska livsmedel stryps. Hänvisningen till försörjningsberedskap blir extra absurd då ekologiskt stärker ett motståndskraftigt och hållbart jordbruk. Konventionellt jordbruk har exempelvis en betydligt högre grad av beroende

av importerade bekämpningsmedel och av konstgödsel. I ett längre perspektiv stöder denna typ av jordbruk biologisk mångfald genom att uppmuntra en rikare variation av växt- och djurliv, vilket är kritiskt för att upprätthålla hälsosamma ekosystem. Dessutom främjar ekologisk odling metoder som jordförbättring och växtföljd, vilket leder till bättre jordar och minskad erosion, vilket är avgörande för långsiktigt hållbar markanvändning.

Region Östergötland har under många år kontinuerligt ökat andelen ekologiska livsmedel och kunde i och med satsningen 2017 nå en bra bit över 50 %. Att denna utveckling nu bryts är inget annat än sorgligt. Regionens omsvängning kommer att bli ett dråpslag för ekologiska bönder i Östergötland och i våra grannlän.

Miljöpartiet föreslår att vi istället går tillbaka till det förslag som låg på Regionstyrelsen bord i augusti 2022 (men som drogs bort). Precis som det står i ärendet så kan man komma att behöva väga in ekonomi och kris- och försörjningsberedskap. Att helt slopa kravet på ekologiskt är inte balanserat utan bara enögt. I livsmedelsstrategin nämns inte ekologiskt med en stavelse. Detta ställer sig Miljöpartiet mycket kritiskt till då detta är ett nationellt miljömål. Men givetvis gäller fattade beslut. Men när nu regionen gör denna helomvändning sätter det Östergötland visavi miljömålen i mycket dålig dager.

Enligt förslaget från augusti 2022 skulle inköp av livsmedel hanteras enligt följande:

'För att klargöra hur inköp av livsmedel ska ske till Region Östergötland föreslås att nedanstående prioritering eftersträvas:

• I första hand köps närproducerat och ekologiskt
• I andra hand köps svenskt och ekologiskt
• I tredje hand köps närproducerat
• I fjärde hand köps svenskt
• I femte hand köps ekologiskt
• I sjätte hand köps konventionellt producerade livsmedel

Vid tillämpningen av ovanstående prioriteringsordning ska alltid Region Östergötlands Måltidspolicy, hållbarhetsprogram och inköps- och upphandlingspolicy beaktas. Prioriteringsordning ska även tillämpas så att det inte leder till färre måltids alternativ/utbud. Minskad valmöjlighet av maträtt kan påverka aptit och på så vis även tillfrisknandet för patienten. Beaktan ska även ske då utbudet av vissa produkter begränsas under hela året

och andra begränsas till vissa säsonger. Vidare ska hänsyn tas till framtida krav inom försörjnings- och krisberedskap. Ekonomi och konsekvenser Region Östergötland är en betydande konsument av livsmedel i Östergötlands län. Det kan ta tid innan marknaden ställt om för att kunna producera önskade livsmedel enligt föreslagen prioriteringsordning. Efterfrågan kommer vara större än utbudet vilket kan leda till ökade priser. Vidare kan förslaget leda till fler transporter, då livsmedel kan komma från fler leverantörer och i mindre volymer.'

Mot bakgrund av detta yrkar vi:

- Avslag på de liggande att-satserna
- Att ge regiondirektören i uppdrag att implementera den prioriteringen som nämns ovan och i enlighet med de förtydligande som också görs i texten."

Klas Corbelius (S) och Maj-Viol Axelius Thostrup (V) lämnar följande yrkande:

"Nu föreslås att Region Östergötland helt ska sluta ställa krav på ekologiska livsmedel. Det är en dramatisk förändring att regionen, som en stor och betydande aktör, går från ett mål om 50 % ekologiskt till inget mål alls. Samtidigt skriver man i förslag till beslut att man "fortsatt ställer sig bakom den regionala livsmedelsstrategin". I beslutsunderlaget till Östergötlands Regionala livsmedelsstrategi står på sid 2 under Fokusområde Konkurrenskraft att ´efterfrågan på närproducerat och ekologiskt bidrar till ökad tillväxt.´ Det var också i samband med beslut om att anta den regionala livsmedelsstrategin som det beslutades att öka andelen ekologiska livsmedel, något som också betonas i regionens Måltidspolicy där det står att ´De måltider som serveras inom regionen ska ta utgångspunkt i ett hållbarhetsperspektiv i hela måltidskedjan från inköp till servering på avdelning´.

Region Östergötland har under lång tid målmedvetet och framgångsrikt arbetat för att öka mängden ekologiska livsmedel. Här har RÖ alltså lyckats etablera en stabil försörjning av ekologiska livsmedel, något som man nu överger. Det påverkar inte bara miljömål negativt utan också prisbilden – lägre efterfrågan ger högre priser. Och valet måste inte stå mellan närodlat och ekologiskt. Vi har, än så länge, gott om ekobönder i Östergötland och närliggande län. Producenter som bidrar med närodlad och ekologisk mat, men bara så länge det finns en efterfrågan.

Att välja ekologiska produkter är viktigt av flera anledningar. Det minskar användningen av kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel, vilket är bra för miljön, men också viktigt ur krisberedskapssynpunkt. Dessutom främjar ekologiskt jordbruk biologisk mångfald och bevarar markens hälsa. Att överge mål om ekologiska livsmedel strider mot antagna mål och motverkar regionens arbete för en hållbar utveckling.

Med anledning av ovanstående yrkar Socialdemokraterna och Vänsterpartiet

Bifall till att-sats ett och två och avslag till att-sats 3

Samt

Att fortsätta ställa krav på ekologiska livsmedel i regionens verksamhet."

Julie Tran (C) lämnar följande yrkande:

"Den regionala livsmedelsstrategin är en produkt att vara stolt över och den pekar ut viktiga fokusområden, mål och åtgärder för att trygga vår livsmedelsförsörjning på ett hållbart sätt.
Vi yrkar därför bifall till förslaget att regionfullmäktige fortsatt ska stå bakom den regionala livsmedelsstrategin samt att regiondirektören ges i uppdrag att inarbeta intentionerna i relevanta styrdokument.

Däremot kan vi inte stå bakom förslaget att inte ställa krav på ekologiska livsmedel i regionens upphandling av livsmedel. I kraft av sin storlek är Region Östergötland en viktig förutsättning för de östgötska jordbrukare som bedriver ekologiska jordbruk. Det riskerar att slå undan benen för en stor del av dessa om de inte kan hitta avsättning för sina produkter. Ur ett beredskapsperspektiv är det dessutom extra viktigt att värna de ekologiska jordbruken då vi är importberoende av insatsvaror såsom konstgödsel.

Vi yrkar därför, istället för förslaget att inte ställa krav på ekologiska livsmedel, att följande prioriteringsordning införs för inköp av livsmedel för regionens verksamheter:

- I första hand köps närproducerat och ekologiskt
- I andra hand köps närproducerat
- I tredje hand köps svenskt och ekologiskt
- I fjärde hand köps svenskt

- I femte hand köps ekologiskt
- I sjätte hand köps konventionellt producerade livsmedel.”

Jenny Elander Ek (C) yrkar bifall till Julie Trans yrkande.

Propositionsordning

Ordförande föreslår följande propositionsordning:

Marie Morells med fleras yrkande, Linda Sundregårds yrkande, Klas Corbelius med fleras yrkande och Julie Trans med fleras yrkande prövas mot varandra.

Propositionsordningen godkänns.

Prövning

Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner att Marie Morells med fleras yrkande vinner bifall.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att fortsatt ställa sig bakom den regionala livsmedelsstrategin,
2. att ge regiondirektören i uppdrag att inarbeta intentionerna i relevanta styrdokument, samt
3. att inte ställa krav på ekologiska livsmedel.

Reservationer

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet reserverar sig till förmån för sina respektive yrkanden.

Region Östergötland

Christina Andersson

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

2024-04-16 § 55

§ 55

Revidering av hållbarhetsprogram

RÖ 2024/2272

Under början 2022 beslutades Region Östergötlands Hållbarhetsprogram 2023–2030. Hållbarhetsprogrammet innehåller bland annat mål gällande hur Region Östergötland ska ställa om till förnybara energislag. Sedan framarbetning och beslut om hållbarhetsprogrammet har elförsörjningsfrågan varit en internationellt central fråga kopplat till kapacitetsbrist och höga elpriser.

I december 2022 fattades beslut i regionstyrelsen om aktualiserad Klimatfärdplan, i denna framgår att *”Den energi som ändå måste användas ska vara fossilfri*”. I november 2023 fattade sedan regionstyrelsen beslut om aktualiserad regional energi och klimatstrategi, i denna anges ”*År 2030 ska produktionen av fossilfri och återvunnen energi uppgå till minst 90 procent av den totala energiförsörjningen i länet”.*

Region Östergötland har i dagsläget elavtalet *UG Vattenkraft* till rörligt pris. Prognoser baserade på 2023 och 2024 års priser visar att Region Östergötland skulle kunna göra en besparing upp till ca 4 miljoner kronor per år om Region Östergötland i stället skulle övergå till elavtalet *UG Kärnkraft.* Då är elleveransen fossilfri, men inte förnyelsebar vilket kräver ett avsteg från inriktningen i hållbarhetsprogrammet men är i linje med beslut om regional energi och klimatstrategi.

Yrkanden

Malin Östh (V) yrkar avslag på förslag till beslut.

Richard Svensson, Marie Morell (M) och Christopher Jarnvall (SD) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Inlägg

Linda Sundregård (MP) och Jenny Elander Ek (C) gör inlägg.

Propositionsordning

Ordförande föreslår följande propositionsordning:

Regionstyrelsens förslag till beslut prövas bifall mot avslag.

Propositionsordningen godkänns.

Prövning

Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner att regionstyrelsens förslag till beslut vinner bifall.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att revidera hållbarhetsprogrammets inriktning gällande *förnybara* energislag till *fossilfri* energiförsörjning i enlighet med aktualiserad energi- och klimatstrategi (RÖ 2023-5425) samt Klimatfärdplan 2023-2025 (RS 2022-13286).

Reservationer

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för Malin Ösths yrkande.

Protokollsanteckningar

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare från Miljöpartiet lämnar följande protokollsanteckning:

”Eftersom regionfullmäktige nyligen tagit ställning i frågan avstår vi från att yrka, men lägger följande anteckning:

Miljöpartiet hade velat förnybart inte bytts ut mot fossilfritt i något regionalt dokument. Miljöpartiet menar att det skifte i synen på energi som framträder i aktualiseringen av såväl klimatfärd plan som energi- och klimatstrategin är olyckligt. Fokus borde ligga på de förnybara energikällorna. Detta ligger också i linje med den följsamhet regionen i så många andra fall har gentemot EU. Miljöpartiets ståndpunkt är naturligtvis densamma för hållbarhetsprogrammet.

Miljöpartiet menar att regionen borde visa ledarskap i hållbarhetsfrågorna och ta sitt samhällsansvar. En sådan regionorganisation väljer förstås alternativ som är både fossilfria och förnybara.

Avslutningsvis känner vi en stor oro för att de styrande partierna med stöd av Sverigedemokraterna slår sig till ro med ett kärnkraftsavtal och inte gör de nödvändiga investeringar i sol och vind som behövs för att klara det svenska energibehovet framgent.”

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare från Centerpartiet lämnar följande protokollsanteckning:

”Centerpartiet anser att miljö- och klimatfrågor är en av de viktigaste framtidsfrågorna. Vid den senaste revideringen av Energi- och klimatstrategin framhöll vi att det viktigaste är att kraftkällorna är fossilfria, utan att peka ut vilken kraftkälla som ska premieras över vilken. För en robust och säker tillgång till el är det bäst med en bredd av energislag som samverkar. Se nedan för vårt förslag till skrivning i Energi- och klimatstrategin:

Framtidsbild för insatsområdet

Året är 2045 och stora delar av samhället har elektrifierats. Den totala elanvändningen är nära den dubbla jämfört med år 2020 och fossila energikällor har helt fasats ut till förmån för ett fossilfritt energisystem. För att nå hit används rätt energislag på rätt plats och smarta lösningar finns överallt. Elnätet är förstärkt och utbyggt för att motsvara det behov som finns hos såväl producenter som användare, medan energilager och flexibel elproduktion och användning ger ett mer effektivt och stabilt elnät. Alla utsläppsfria kraftslag samverkar för att nå balans i produktionen. Fler aktörer är aktiva i energisystemet och prosumenter är ett vanligt inslag. Samhällets syn på energi är förändrad och utgår ifrån att använda energin smart för att skapa ökad nytta och värde.”

§ 56

Revisionsrapport granskning av god ekonomisk hushållning

RÖ 2023/12733

Regionens revisorer har gett PwC i uppdrag att granska om prognostiserade resultat i delårsrapport per 2023-08-31 är förenliga med de mål fullmäktige beslutat för god ekonomisk hushållning 2023, samt om prognostiserat resultat är förenligt med balanskravet. Revisorerna har beslutat att ställa sig bakom rapporten och gör följande bedömning:

- Vi bedömer att det prognostiserade resultatet i delårsrapporten inte är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Det justerade resultatmålet för 2023 om minus 6,1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag bedöms att inte uppfyllas för året. Bedömt utfall motsvarar minus 9,3 procent. Fler åtgärder krävs för att på sikt uppnå en stabil ekonomi.
- Det prognostiserade resultatet i delårsrapporten bedöms utifrån lämnad helårsbedömning vara förenligt med fullmäktiges verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. För 73 procent av uppdragen är helårsbedömningen att de kommer vara genomförda enligt planering med tillfredsställande resultat. Brister finns främst avseende tillgänglighet till vård.
- Vi bedömer att målen är vagt formulerade och att motivering till bedömning av uppdragen kan stärkas och rekommenderar regionstyrelsen att tillse att motivering till bedömning av uppdrag är konkreta och väl underbyggda.
- Det prognostiserade resultat i delårsrapporten bedöms inte vara förenligt med balanskravet. Helårsbedömning är att balanskravet inte kommer uppfyllas under 2023.
- Vi uppmanar regionstyrelsen att vidta kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med de ekonomiska obalanserna.

Regionledningskontorets kommentarer

Regionledningskontoret instämmer i de bedömningar som revisorerna gör och understryker vikten av att fler åtgärder krävs för att på sikt uppnå en stabil ekonomi.

Flera insatser har redan beslutats; anställningsstopp sedan sommaren 2023, utfasning av bemanningsföretag och beslut om stopp från och med 1 februari 2024. Hälso- och sjukvården har tagit fram åtgärder med inriktningen att minska kostnaderna för bemanning med 6 procent. Arbete pågår även med

effektiva inköp, förändringar i ledning och styrning samt anpassad/minskad administrativ organisation. Effekter av dessa förväntas under 2024 men fler åtgärder kommer krävas då resultatet månad för månad försämrats i hälso- och sjukvården.

Under hösten 2023 har regionfullmäktige beslutat om en uppdatering av riktlinje och mål för god ekonomisk hushållning, där bedömningen av god ekonomisk hushållning har uppdaterats samt finansiella mål på längre sikt beskrivs.

Revisorerna uppger att målen är vagt formulerade och att motivering till bedömning av uppdragen kan stärkas. Regionledningskontoret instämmer i vikten av att tillse att motivering till bedömning av uppdrag är konkreta och väl underbyggda. Synpunkterna tas med in i det vidare arbetet.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att lägga revisionsrapporten till handlingarna.

§ 57

Revisionsrapport granskning av den palliativa vården i Region Östergötland

RÖ 2023/12718

Regionens revisorer har gett revisionsbolaget Pricewaterhouse Coopers (PwC) i uppdrag att genomföra en granskning av den palliativa vården i Region Östergötland. Revisorerna ställer sig bakom PwC:s revisionsrapport och vill särskilt lyfta fram följande:

Granskningen visar att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt säkerställer god samverkan, ändamålsenlig vård samt vård på lika villkor. I allt väsentligt finns dock tydliga avtal, överenskommelser och riktlinjer för berörda vårdaktörer om hur den palliativa vården ska bedrivas.

Delvis finns en tydlig ansvarsfördelning mellan olika vårdnivåer vad gäller samverkan samt planering och genomförande av vården. Genomförandet av vården påverkas främst av geografiska förutsättningarna men även av bemanning och kompetens inom såväl slutenvård som primärvård. Överenskommelsen gällande Palliativt kompetenscentrum efterlevs inte.

Det saknas tydlighet och struktur för hur uppföljning av den palliativa vården ska genomföras.

Utifrån vad som framkommit i granskningen ges följande rekommendationer:

- Överväg att se över och revidera avtal och överenskommelser mellan verksamheter för att tydliggöra ansvar och säkerställa att de är anpassade efter vårdbehov.
- Säkerställ att samtliga patienter med behov av palliativ vård har möjlighet att ta del av den specialiserade palliativa vården på lika villkor.
- Tillse att det finns grundläggande kompetens för den personal som arbetar med palliativa patienter.
- Tillse att de krav som ställs i överenskommelsen gällande palliativt kompetenscentrum efterlevs.
- Hitta ändamålsenliga former för och genomför uppföljning av palliativ vård.
- Säkerställ tydlig kommunikation inom regionen kring den uppföljning som genomförs för att minska risken för dubbelarbete.

Regionledningskontorets kommentar:

Revisionsrapporten belyser flera viktiga faktorer inom området palliativ vård. Regionledningskontoret delar till viss del revisionsrapporten slutsatser och nedan återfinns Region Östergötlands reflektioner på rapporten samt kommentarer kring förbättringsförslag.

Utgångspunkten för HSN:s styrning via en överenskommelse är patientperspektivet och invånarnas behov. Överenskommelsen definierar uppdrag på en övergripande nivå men det är verksamheten som själva utformar hur behoven på bästa sätt kan uppfylls. Överenskommelsen revideras årligen vilket möjliggör förtydligande av uppdrag. Området ska särskilt beaktas vid revidering av HSN:s överenskommelser inför år 2025.

Det finns behov av att utveckla befintliga arenor för dialog och samverkan inom regionen men också i förhållande till kommunerna via LGVO sakområdesnätverket Palliativ vård. Eventuella otydligheter behöver aktualiseras i dialog mellan berörda parter.

Geografi är en viktig aspekt, men inte den enda, gällande tillgänglighet till vård. För att överbrygga ojämlikheter samverkan primärvård och specialiserad vård för att kunna erbjuda en så jämlik vård som möjligt. Generellt sett fungerar konsultationstjänst bra men det kan alltid utvecklas. Det är viktigt att den palliativa vården beaktas i utvecklandet av Nära vård.

Det finns behov av utbildning, utveckling och forskning inom palliativ vård. Dessa behov kan uppnås på flera olika sätt där Palliativt kompetenscentrum kan vara en del. Det finns behov av att beakta utformningen av uppdrag till Palliativt kompetenscentrum inför år 2025.

Kravställan i HSN:s överenskommelse ligger i linje med identifierade gap i förhållande till aktuell nationell kunskapsstyrning inom den palliativa vården. Ansvaret för att vidta åtgärder rörande identifierade gap åligger berörda verksamheter. Regionintern gapanalys planeras att genomföras under 2024 inför verksamheternas implementering av riktlinjer.

Östergötland har en högre andel registrerade dödsfall i Svenska Palliativregistret jämfört med riket. Andelen kan dock ytterligare förbättras, framförallt om registret också används som verktyg för kvalitetsutveckling. I Hälso- och sjukvårdens villkor till alla vårdgivare finns krav om registrering i för uppdraget relevanta kvalitetsregister.

Regionen arbetar med förenklad styrning/uppföljning. Det innebär avgränsningar och prioriteringar kring vad som följs upp, av vilken instans och när med syfte att inte ha allt för omfattande uppföljningar.

HSN beställer vården och ansvarar för uppföljning av beställningarna med särskilt fokus på utvecklingsuppdrag och nya satsningar. Uppföljning sker primärt via delårsrapporter och årsredovisning. Uppföljning kan också göras på förekommen anledning. HSN har också givit behovsberedning 4 i uppdrag att genomföra kunskapsinhämtning, uppföljning och dialog på området. Regionstyrelsens uppföljning är primärt kopplat till organisation och ägarstyrning. Samtidigt pågår en stor del av uppföljningen inom förvaltningen.

Det finns behov av att beakta resultatet från uppföljningen som gjorts av behovsberedning 4. Det kan också vara aktuellt att utveckla samsyn inom verksamheterna på regionövergripande former för uppföljning.

Inlägg

Monika Broman (L) gör inlägg.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 58

§ 58

Revisionsrapport granskning av det systematiska patientsäkerhetsarbetet

RÖ 2023/12716

Regionens revisorer har gett PwC i uppdrag att granska Region Östergötlands systematiska säkerhetsarbete.

Revisorerna ställer sig bakom PwC:s revisionsrapport och vill särskilt lyfta fram följande:

Den revisionella bedömningen är att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden **inte helt** säkerställer att det systematiska patientsäkerhetsarbetet är ändamålsenligt.

Det finns en handlingsplan för patientsäkerhet och en regionövergripande styrgrupp. Stödfunktioner är dock inte organiserade på ett vis som fullt ut säkerställer tydlig styrning och samordning mellan verksamhetens olika nivåer. Förbättringsarbete pågår.

Uppföljning sker genom rapportering av uppdrag och styrtal enligt regionens styrmodell. Styrelsen har behandlat patientsäkerhetsberättelsen som ett informationsärende medan hälso- och sjukvårdsnämnden inte behandlat den.

Regionstyrelsen har fattat flera beslut som har bäring på patientsäkerheten. Åtgärder pågår i verksamheten. Trots åtgärder är andel utlokaliserade patienter i regionen fler än rikssnittet. Det är allvarligt att synen på bemannings- och vårdplatsbrist normaliseras.

Utbildningar finns och utveckling pågår inom området. Kompetensen behöver stärkas för ökad kvalitet.

Efter genomförd granskning lämnas rekommendationer till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Stärk styrning och samordning av patientsäkerhetsområdet genom att forum och stödfunktioner har en röd tråd från verksamhetsnivå till högsta ledningsnivå. Tillse även att uppdragsbeskrivning tas fram för styrgruppen för patientsäkerhet så att dess syfte, roller och ansvar tydliggörs.

- Stärk uppföljningen av patientsäkerhetsområdet till styrelse och nämnd i syfte att öka förutsättningarna att vidta åtgärder vid brister. Tillse att årlig patientsäkerhetsberättelse följs upp politiskt på ett tydligt sätt.

● Tillse att handlingsplaner för ett välfungerande patientsäkerhetsarbete effektueras.

● Stärk kompetensutvecklingen och tillse att medarbetarna erhåller adekvat kompetens inom patientsäkerhet.

Regionledningskontorets kommentar:

Regionledningskontoret delar revisionsrapportens slutsatser och nedan återfinns kommentarer kring dess bedömning och rekommendationer.

Revisionsfråga 1 - Säkerställs ett ändamålsenligt arbete inom patientsäkerhetsområdet med enengagerad ledning och tydlig styrning för alla berörda?

Revisionen bedömer att stödfunktioner inte är organiserade på ett sätt som fullt ut säkerställer tydlig styrning och samordning mellan verksamhetens olika nivåer. Regionledningskontoret delar bedömningen att styrning och samordning behöver utvecklas. Bedömningen är emellertid att organisationsförändringen för hälso- och sjukvården, gällande från januari 2024, kan underlätta processen för att tydliggöra uppdrag, ansvar, roller och arbetssätt i regionens olika ledningsfora.

I regionen finns sedan december 2022 en styrgrupp för patientsäkerhet som arbetar utifrån *Handlingsplan för ökad patientsäkerhet 2022–2025* i syfte att kraftsamla för att stärka arbetet med patientsäkerhet. Ett arbete har påbörjats för att skapa forum för patientsäkerhetsfrågor på verksamhetsnivå och som tydligt ska vara sammankopplat med det strategiska patientsäkerhetsarbetet, Dock, för att säkerställa engagemang i såväl ledning som verksamhet ser Regionledningskontoret behov av att frågor gällande patientsäkerhet tas upp som en återkommande punkt på alla nivåer i linjeverksamhetens styrning.

Arbete pågår med att tydliggöra uppdragsbeskrivningen för styrgruppen där det tydligare ska framgå vilket mandat som finns för att driva patientsäkerhetsfrågorna regiongemensamt. Dessutom kommer det i uppdragsbeskrivningen beskrivas en stärkt koppling mellan styrgrupp för patientsäkerhet och hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp.

Revisionsfråga 2 - Är uppföljningen av patientsäkerheten ändamålsenlig?

Revisionen bedömer att uppföljningen av patientsäkerheten är delvis ändamålsenlig.

Det har för treårsbudget beslutats om styrtal för patientsäkerhet som numera följs upp vid delårs- och helårsrapportering och chefläkarenheten vid regionledningskontoret har återkommande rapportering om patientsäkerhetsläget till regionledningens hälso- och sjukvårdsgrupp. Årsredovisningen 2023 blir andra uppföljningstillfället och utfallet av måtten kommer därmed att, förutom i patientsäkerhetsberättelsen, tydligare synliggöras för styrelse och nämnd.

Chefläkarenheten är representerad i regional samverkansgrupp (RSG) för patientsäkerhet och även i nationell arbetsgrupp (NAG) rörande patientsäkerhetsindikatorer. Arbetet har resulterat i en mängd framtagna uppföljningsmått. Tillsammans med enheten för data och analys görs en översyn för hur dessa kan hämtas från de egna systemen så att de kan följas kontinuerligt för vidare återkoppling till verksamheten. Detta kommer att bidra till en systematisk och funktionell översyn av patientsäkerhetsläget och kommer att visa på områden där åtgärder bör vidtas.

Revisionsfråga 3 - Vidtas åtgärder utifrån genomförd uppföljning inom området?

Revisionen beskriver brister och förbättringsområden kopplat till styrelsens och nämndens styrning och uppföljning av patientsäkerhetsområdet, vilket anses påverka förutsättningar att vidta åtgärder. Det bör dock framhållas att styrelsen har fattat beslut de senaste åren som bedöms fått betydelse för patientsäkerheten. Som exempel har det övergripande patientsäkerhetsarbetet numera fått en struktur genom den beslutade handlingsplanen och aktiviteter kopplade till denna kommer därmed att tydligare integreras i hälso- och sjukvårdens verksamhetsplaner och redovisningar. Fortsatt arbete krävs dock för att handlingsplanen ska få full effekt i alla delar av hälso- och sjukvården.

Dessutom har tre regionövergripande fokusområden inom patientsäkerhetsområdet nyligen beslutats om; *sepsis* – riskförebyggande för vårdrelaterade infektioner, *fördröjd diagnos och behandling* – särskild betoning på kloka kliniska val och utbildning i diagnostisk säkerhet samt *vårdplatsbrist* – identifiering av sköra patienter genom införande av Clinical Frailty Scale.

Chefläkarenheten håller löpande patientsäkerhetsdialog med alla vårdverksamheter och bedömningen är att organisationsförändringen i hälso- och sjukvården, med tydligare ledning och styrning, ger förutsättning för ett stärkt systematiskt patientsäkerhetsarbete.

Revisionsfråga 4 - Finns vårdprocesser som säkerställer ett välfungerande patientsäkerhetsarbete?

Revisionen bedömer att det i begränsad utsträckning finns vårdprocesser som säkerställer ett välfungerande patientsäkerhetsarbete.

Regionledningskontoret delar bedömningen att det finns behov av att vårdprocesser som säkerställer ett välfungerande patientsäkerhetsarbete utvecklas ytterligare. En försvårande faktor är vårdplatsbristen, vars effekt bedöms vara en betydande orsak för ökad patientsäkerhetsrisk. Inte desto mindre, och också just därför, är det viktigt att vårdprocesserna för patientsäkerhetsarbetet är välfungerande men även att nationellt framtagna kunskapsstöd följs på lokal nivå. För det sistnämnda pågår ett arbete med att införa lokala strukturer för kunskapsstyrning genom att ta fram ett gemensamt arbetssätt för de olika programområdena som finns på nationell och sjukvårdsregional nivå. Dessutom pågår arbete med att skapa en uppföljningsmodell för God vård enligt Socialstyrelsens definition med sex teman (säker, effektiv, personcentrerad, tillgänglig, effektiv, kunskapsbaserad och jämlik). Tillsammans syftar uppföljning av dessa teman till att utveckla säkrare vårdprocesser.

Regionledningskontoret bedömer att organisationsförändringen av hälso- och sjukvården, med decentraliserad styrning, ger ökad möjlighet till tydliga roller som kommer att underlätta det arbetet. Detta innebär även att patientsäkerhetsarbetet kommer att ske på såväl verksamhets- som produktionsenhetsnivå och att sammanställning och analys på ett tydligare sätt kommer att ske på varje produktionsenhet. Detta kommer att tydliggöra behov av förbättringsområden och dessutom underlätta sammanställning och analys i regionens patientsäkerhetsberättelse.

Revisionsfråga 5 - Säkerställs en adekvat kunskaps- och kompetensutveckling inom Region Östergötland?

Revisionen bedömer att adekvat kunskaps- och kompetensutveckling är delvis säkerställd inom patientsäkerhetsområdet.

Det finns idag patientsäkerhetsutbildningar inom en rad patientsäkerhetsområden, såväl inom regionen som nationella. Det pågår en utveckling av utbildningarna där avsikten är att sammanföra dessa i ett utbildningspaket för patientsäkerhet, En arbetsgrupp utgående från styrgrupp för patientsäkerhet, har tagit fram ett förslag på

rekommenderade/obligatoriska utbildningar inom patientsäkerhetsområdet för olika grupper av medarbetare inom Region Östergötland. Arbetsgruppen föreslår där att modul 1, det vill säga den riktad till medarbetare i patientnära arbete, införs under 2024.

Yrkanden

Jessica Eek (V) lämnar följande yrkande:

”Patientsäkerheten i Region Östergötland har under de senaste åren gått åt fel håll. Tydliga tecken på det är att antalet allvarliga fallolyckor inom slutenvården ökar samt att fler får vänta onödigt länge på diagnos och behandling för allvarliga sjukdomstillstånd. Grunden till ökningen antas vara överbeläggningar, brist på personal och att patienter kvarstannar länge på akutmottagning i väntan på vårdplats.

Med de stora förändringarna som är på gång inom sjukvården är det viktigt att politiken följer den påverkan som det får på patientsäkerheten. Detta för att kunna sätta in nödvändiga åtgärder. Därför föreslår Vänsterpartiet att man regelbundet följer patientsäkerhet i RS. Det kan handla om statistik över överbeläggningar, utlokaliseringar, omflyttningar, avvikelser i synergi, vårdskador samt andra relevanta mått med koppling till patientsäkerheten.

Vi yrkar således:

- Att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att kvartalsvis redovisa patientsäkerhetsläget till nämnden
- Att ta den årliga patientsäkerhetsberättelsen som ett beslutsärende.”

Fredrik Sjöstrand (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Inlägg

Andreas Westöö (L) gör inlägg.

Propositionsordning

Ordförande föreslår följande propositionsordning:

Jessica Eeks yrkande prövas mot Fredrik Sjöstrands yrkande.

Propositionsordningen godkänns.

Prövning

Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner att Fredrik Sjöstrands yrkande vinner bifall.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Reservationer

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för Jessica Eeks yrkande.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 59

§ 59

Revisionsrapport granskning av IT-styrning

RÖ 2023/12717

Regionens revisorer har gett PwC i uppdrag att granska IT-styrningen. Revisorerna har beslutat att ställa sig bakom rapporten och gör följande bedömning:

- Utifrån genomförd granskning är den samlade bedömning att regionstyrelsen till stora delar inte säkerställt en ändamålsenlig IT-styrning. Det finns även brister i den interna kontrollen inom granskningsområdet.

- Det saknas övergripande styrande dokument såsom IT-policy. Dessutom saknas också i hög grad strategiska målsättningar avseende IT. Granskningen pekar vidare på att roll- och ansvarsfördelningen är otydlig.

- Det finns brister i samverkan inom organisationen. Detta medför risk för ineffektivitet och att behov avseende IT inte uppmärksammas. Det finns brister i uppföljningen vilket gör det svårt att mäta måluppfyllnad och identifiera förbättringsområden.

I revisionsrapporten finns ett antal rekommendationer som kan ligga till grund för utveckling. Bland rapportens lämnade rekommendationer vill revisorerna särskilt lyfta fram följande:

- Tillse att ändamålsenliga styrande dokument avseende regionens IT-styrning etableras och implementeras.

- Utveckla samverkan samt roller och ansvar för styrning och ledning av IT.

- Säkerställ att ändamålsenliga mätetal för styrning och uppföljning av IT etableras och regelbundet följs upp.

Revisionen ser de brister som framkommit i granskningen som allvarliga och uppmanar styrelsen att vidta nödvändiga åtgärder.

Kommentarer från Regionledningskontoret:

De iakttagelser och synpunkter som revisionsrapporten pekar på är kända och framkom också i den utvärdering av genomförd organisationsförändring

som genomfördes på uppdrag av regiondirektör i januari 2022.

Regiondirektör beslutade 2022 som en följd av genomförd utvärdering att tillsätta en IT-direktör med funktionsansvar för både MT och IT. IT-direktörens initiala uppdrag var att:

- Säkerställa en optimal och sammanhållen organisation, ledning, styrning, prioritering, samverkan och uppföljning/rapportering inom hela funktionsområdet med tydligt uppdrag och ansvar på olika nivåer i organisationen.

Som följd av detta uppdrag beslutade regiondirektör hösten 2023 om en samorganisering av MT och IT från och med den 1 januari 2024 genom den nya organisationen ”Centrum för medicinsk teknik och IT” (CMIT). Syftet med samorganiseringen var att säkerställa:

- En mer optimal och sammanhållen organisation, ledning, styrning, prioritering, samverkan och uppföljning/rapportering inom hela funktionsområdet med tydligt uppdrag och ansvar på olika nivåer i organisationen.
- Ett verksamhetsnära (centrum, klinik och vårdenhet) och systemövergripande utvecklingsstöd till kärnverksamhet och regionledning vid utveckling samt vid införande av nya arbetssätt och ny teknik.
- Skapa de bästa förutsättningarna för att verksamhetens samlade kraft möjliggör att Region Östergötland på ett effektivt sätt ligger i framkant och når uppsatta mål, fattade beslut och överenskommelser.
- Att Region Östergötland ska uppfattas som en stark, tydlig och utvecklingsdriven organisation av sina samverkansparter.

Ett arbete med en översyn av de styrande dokument som krävs för att säkerställa en ändamålsenlig IT-styrning i regionen har påbörjats. Det innefattar framtagande av en IT-strategi för Region Östergötland, en Verksamhetsplan för CMIT, samt handlingsplaner för de verksamheter som ingår i centrumet.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 60

§ 60

Motion: Inför en prioriteringslista för att öka andelen närodlade livsmedel vid upphandling

RÖ 2023/1289

I motionen föreslås att Region Östergötland ändrar den nuvarande prioriteringsordningen vid inköp av livsmedel för regionens verksamheter så att andelen närodlade livsmedel vid upphandling ökar.
År 2017 beslutades den första svenska livsmedelsstrategin. Det övergripande målet för strategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet.

Regionfullmäktige beslutade år 2017 (RS 2017-213) att anta Östergötlands regionala livsmedelsstrategi, som syftar till att öka produktionen och konsumtionen av livsmedel producerade i Östergötland, men även att bidra till och öka andelen livsmedel producerade i Sverige. Samtidigt togs ett beslut att öka andelen ekologiska livsmedel inom regionen till 50 % med bibehållen målsättning att minska andelen importerade livsmedel samt att kompensera produktionsenheterna för de ökade kostnader som ekologiska livsmedel medför.

Länsstyrelsen har därefter beslutat om ”Från östgötsk jord till våra bord - Färdplan för Östergötlands regionala livsmedelsstrategi”. Färdplanen innefattar åtgärder för att nå de strategiska målen som beslutats i den regionala livsmedelsstrategin och har arbetats fram i samarbete med bland annat Region Östergötland och Vreta Kluster. För att öka andelen svenska och lokalproducerade livsmedel i enlighet med livsmedelsstrategin finns behov av förändrade riktlinjer inför framtida upphandlingar.

Sedan regionfullmäktiges beslut 2017 om ekologiska livsmedel har det allmänna säkerhetsläget i Europa förändrats och det är idag nödvändigt att vid livsmedelsinköp ställa krav som i högre grad beaktar försörjnings- och krisberedskap. Mot denna bakgrund har en ärendehandling tagits fram; ”Prioriteringar vid inköp av livsmedel till regionens verksamhet” för beslut i regionstyrelsen och regionfullmäktige för Region Östergötland enligt följande:
att fortsatt ställa sig bakom den regionala livsmedelsstrategin,
att ge regiondirektören i uppdrag att inarbeta intentionerna i relevanta styrdokument samt
att inte ställa krav på ekologiska livsmedel.

Ovan nämnda beslut syftar till att förändra prioriteringsordningen vid upphandling av livsmedel till regionens verksamheter så att närodlat prioriteras framför ekologiskt, vilket ligger i linje med motionens intentioner.

Yrkanden

Julie Tran (C) och Maj-Viol Axelius Thostrup (V) yrkar bifall till motionen.

Annette Olsson (M) och Annicki Oscarsson (KD) yrkar att motionen ska anses besvarad.

Propositionsordning

Ordförande föreslår följande propositionsordning:

Julie Trans med fleras yrkande prövas mot Annette Olssons med fleras yrkande.

Propositionsordningen godkänns.

Prövning

Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner att Annettes Olssons med fleras yrkande vinner bifall.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att anse motionen besvarad.

Reservationer

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Centerpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för Julie Trans med fleras yrkande.

Protokollsanteckningar

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare i Socialdemokraterna lämnar följande protokollsanteckning:

”Vi socialdemokrater värnar den regionala livsmedelsstrategi som togs fram 2017. Vi ställer oss bakom att motionen anses besvarad, men vill med denna protokollsanteckning markera att vi motsätter oss att kravet på ekologiska livsmedel tas bort, så som majoriteten föreslagit.”

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 61

§ 61

Medborgarförslag Cykel- och gångväg mellan Fornåsa och Borensberg via Korskrog

RÖ 2024/1484

Karin Halldén har lämnat in medborgarförslaget ”Cykel- och gångväg mellan Fornåsa och Borensberg”. Det kom in den 9 april 2024.

På ordförandens förslag beslutar regionfullmäktige:

1. att överlämna med medborgarförslaget till regionstyrelsen för beredande av svar.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 62

§ 62

Medborgarförslag Inför alkolås i samtliga operationsrum

Kristina Fors har lämnat in medborgarförslaget ”Inför alkolås i samtliga operationsrum”. Det kom in den 9 april 2024.

RÖ 2024/2906

På ordförandens förslag beslutar regionfullmäktige:

1. att överlämna medborgarförslaget till regionstyrelsen för beredande av svar.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 63

§ 63

Annonsering i dagspress

RÖ 2024/4092

Enligt tidigare gällande arbetsordning ska fullmäktige vid mandatperiodens första sammanträde besluta om i vilka tidningar kungörelse av sammanträden ska ske. Regionfullmäktige beslutade enligt RF § 128/2022.

att fullmäktiges sammanträden ska kungöras i följande ortstidningar under mandat perioden 2023–2026:
Östgöta Correspondenten, Norrköpings Tidningar, Folkbladet, Motala Tidning, Linköpings Tidning/Kindaposten, Länstidningen Östergötland och Smålandstidningen, samt

att fullmäktiges sammanträden ska kungöras även i nätupplagorna för respektive tidning.

Regionfullmäktiges presidium föreslår Regionfullmäktige besluta

1. att häva beslutet från 2022-11-01, RF § 128/2022, samt

2. att ge regionfullmäktiges presidium ansvaret att avgöra när annonsering i lokalmedia anses befogad.

Yrkanden

Malin Östh (V) och Julie Tran (C) yrkar att ärendet ska återremitteras.

Ordföranden yrkar att ärendet återremitteras till regionfullmäktiges presidium, för att ta fram ett nytt förslag i samråd med gruppledarna och återkomma med det till fullmäktiges sammanträde i juni.

Prövning

Ordföranden frågar om fullmäktige kan besluta enligt ordförandens eget yrkande och finner att yrkande vinner bifall.

Regionfullmäktige beslutar:

1. att ärendet återremitteras till regionfullmäktiges presidium, för att ta fram ett nytt förslag i samråd med gruppledarna och återkomma med det till fullmäktiges sammanträde i juni.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 64

§ 64

Val och avsägelser av ledamöter och ersättare 2024

RÖ 2024/511

Avsägelser har kommit in från:

Göran Hargestam (SD) från och med 16 april 2024 som
- Ledamot i regionfullmäktige
- Ledamot i regionstyrelsen
- Ledamot i hälso- och sjukvårdsnämnden
- Ledamot i regionstyrelsens beredning för personal- och kompetens försörjning
- Viltförvaltningsdelegationen i Östergötlands län

Colin Larsson Rot (S) från och med 16 april 2024 som
- Ersättare i regionfullmäktige
- Ersättare i trafik- och samhällsplaneringsnämnden
- Ledamot i regionutvecklingsnämndens beredning för kultur och friluftsliv

Simon Posluk KD) från och med 16 april 2024 som
- Ersättare i regionfullmäktige

Emmeli Pernu (SD) från och med 16 april 2024 som
- nämndeman i Förvaltningsrätten

Regionfullmäktige beslutar:

1. att medge Göran Hargestam, Colin Larsson, Simon Posluk och Emmeli Pernu befrielse från uppdragen i fråga, samt
2. att begära omräkning hos länsstyrelsen efter Göran Hargestam, Colin Larsson och Simon Posluk.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 65

§ 65

Val och avsägelser av ledamöter och ersättare 2024

RÖ 2024/511

Regionfullmäktige beslutar att välja:

1. Rina Blomberg (SD) till ledamot i regionstyrelsen för perioden 2024-04-17–2026-12-31 efter Göran Hargestam (SD).

2. Rina Blomberg (SD) till ledamot i hälso- och sjukvårdsnämnden för perioden 2024-04-17–2026-12-3 efter Göran Hargestam (SD).

3. Rina Blomberg (SD) till ledamot i regionstyrelsens beredning för personal och kompetensförsörjning för perioden 2024-04-17–2026-12-31 efter Göran Hargestam (SD).

4. Runar Öhman (SD) till ledamot i Viltförvaltningsdelegationen i Östergötlands län för perioden 2024-04-17–2026-12-3 efter Göran Hargestam (SD).

5. Lena Jonsson (SD) till nämndeman i Förvaltningsrätten för perioden 2024-04-17–2027-12-31 efter Emmeli Pernu (SD).

6. Eldina Melez (S) till ersättare i trafik- och samhällsplaneringsnämnden för perioden 2024-04-17–2026-12-31 efter Colin Larsson Rot (S).

7. Bashar Abboud (S) till ledamot i regionutvecklingsnämndens beredning för kultur och friluftsliv för perioden 2024-04-17–2026-12-31efter Colin Larsson Rot (S).

Anmälan av Förtroendetid

Rina Blomberg (SD) till resurstjänst för Sverigedemokraterna Region Östergötland om 70 procent. (50 % från och med 2 april 2024 till och med 1 juni 2024. Från 2 juni 2024 och framåt 70 %).

Jäv

Oscar Strömblad (M) deltar inte i beslutet på beslutspunkt 5 på grund av jäv.

Region Östergötland

Sekreterare

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

2024-02-13 § 66

§ 66

Interpellation: Riskerar vi att få hiv i väntan på Prep? (V)

RÖ 2024/1159

Regionfullmäktige medger att Tobias Holmberg (V) får ställa följande interpellation:

”Sedan 2018 kan personer som lever med förhöjd risk att smittas av hiv få läkemedlet Prep, preexpositionsprofylax. Det har sedan det började förskrivas mer än halverat spridningen av hiv i riskgrupperna.

Hiv är 2024 fortfarande en allvarlig sjukdom att smittas med, även om det finns god medicinsk behandling och en behandlad hiv är inte smittsam. Det innebär ett liv av mediciner och livslång behandling. Därför är det förebyggande läkemedlet Prep otroligt viktigt för att stärka hälsan hos riskpersoner, vilket framför allt handlar om män som har sex med män och transpersoner.

Idag råder det på många håll i landet långa köer för att få det förebyggande läkemedlet och i köerna riskerar personer att smittas av hiv alternativt tvingas söka sig till dyra privata alternativ.

Idag råder en kraftigt regional ojämlikhet. Från Stockholm, Göteborg och Malmö råder långa köer. På andra håll är det ingen kö.

Med anledning av detta vill jag fråga ansvarigt regionråd:

- Råder det köer för att få Prep i Östergötland?
- Finns det risk att riskgrupper tvingas vända sig till privata aktörer?”

Fredrik Sjöstrand (M) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer frågor kring om det råder köer inom Region Östergötland för att få preexpositionsprofylax (PrEP) mot humant immunbristvirus 1 infektion (hiv-1) samt om det finns risk att riskgrupper tvingas vända sig till privata aktörer.

Kombinationen av substanserna emtricitabin och tenofovirdisoproxil användas för behandling av hiv-1. Denna kombination kan även, tillsammans med säkert sex, användas i förebyggande syfte för att minska risken för sexuell överföring av hiv-1-infektion hos ungdomar och vuxna med hög risk för att smittas och behandlingen benämns då PrEP.

År 2017 kom Folkhälsomyndigheten med ett kunskapsunderlag och en rekommendation om att PrEP borde erbjudas personer med kraftigt ökad risk för hiv-1 infektion. I kliniskt kunskapsstöd för hiv-infektion framgår att inom specialiserad vård kan PrEP vara aktuellt för sexualarbetare eller män som har sex med män och transpersoner med högriskbeteende.

1. Råder det köer för att få prep i Östergötland?
Ansvaret för att säkerställa att nationella riktlinjer implementeras och efterlevs åligger verksamheterna. Enligt Hudklinikens verksamhetschef så är det ingen kö för patienter i Region Östergötland för att diskutera och eventuellt starta PrEP-behandling. Under hösten 2023 stod cirka 110 patienter på denna behandling i Region Östergötland.

2. Finns det risk att riskgrupper tvingas vända sig till privata aktörer?
Nej."

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

§ 67

Interpellation: Varför dumpar Östgötatrafiken villkoren för bussförarna? (V)

RÖ 2024/1158

Regionfullmäktige medger att Tobias Holmberg (V) får ställa följande interpellation:

”Östgötatrafiken har nyligen genomfört en upphandling av skolskjutsar i västra länsdelen. I den aktuella upphandlingen har bolaget valt att inte tillämpa krav på så kallad verksamhetsövergång vilket används för att förhindra att anställningsvillkor och anställningsformer försämras för de anställda vid byte av utförare.

I den aktuella upphandlingen berörs runt 40 bussförare då ett nytt bolag vann anbudet. Det vi ser nu är att förarna riskerar kraftigt försämrade anställningsvillkor med osäkra anställningar och sämre villkor.

När offentliga aktörer väljer att upphandla verksamhet av privata företag är det viktigt att kravställningen utformas på ett sätt som främjar kvalitet i utförandet. Men det är också viktigt att värna de anställdas trygghet och arbetsmiljö. Företag med otrygga anställningar och undermålig arbetsmiljö ska inte få konkurrensfördelar av detta.

Med anledning av detta vill jag fråga trafik- och samhällsplaneringsnämndens ordförande följande frågor:

- Anser du att det är rätt att Östgötatrafiken via upphandling av skolskjutsar inte kräver verksamhetsövergång för de anställda förarna?
- Avser den styrande majoriteten vidta några åtgärder för att säkra upp att villkoren för förarna i denna upphandling inte dumpas?
- Hur ser ni på kravet på verksamhetsövergång i kollektivtrafiken vid framtida upphandlingar?”

Jan Owe-Larsson (M) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer ett antal frågor om bussförarnas villkor. Frågorna besvaras nedan.

Nyligen har Östgötatrafiken genomfört en upphandling av skolskjuts i västra länsdelen. I den aktuella upphandlingen menar interpellanten att bolaget inte valt att tillämpa krav på så kallad verksamhetsövergång. En verksamhetsövergång är dock inte ett val att välja utan regleras med stöd av lagen vilket bedöms enligt följande sju kriterier:

- Arten av företaget eller verksamhet
- Frågan om företagets materiella tillgångar, såsom byggnader och lösöre, har överlåtits eller inte
- Värdet av överlåtna immateriella tillgångar vid överlåtelsetidpunkten
- Om majoriteten av de anställda har tagits över av den nya arbetsgivaren eller inte
- Om kunderna har tagits över eller inte
- Graden av likhet mellan verksamheten före och efter överlåtelsen
- I förekommande fall den tidsperiod under vilken verksamheten har legat nere

Östgötatrafiken har inga bussförare anställda utan upphandlar verksamheten av trafikföretag som i sin tur anställer förare. Östgötatrafiken ställer krav när verksamheten handlas upp och där finns bland annat krav på att trafikföretagen ska ha kollektivavtalsliknande villkor då ett absolut krav om kollektivavtal inte får ställas. Utöver detta finns krav på att det ska uppfyllas ett antal andra krav kopplade till bland annat god arbetsmiljö och social hållbarhet.

Bristen på buss- och taxiförare är i dagsläget påtagligt. Detta stärker konkurrensen och minimerar risken för att dåliga villkor tillämpas.

Anser du att det är rätt att Östgötatrafiken via upphandling av skolskjutsar inte kräver verksamhetsövergång för de anställda förarna?

Östgötatrafiken utreder inför varje trafikupphandling om det bedöms vara en verksamhetsövergång eller inte. I vissa fall är verksamhetsövergång helt logiskt, som exempelvis vid upphandlingen av busstrafiken i Linköping och Norrköping. I andra fall saknas skäl för verksamhetsövergång och då ställs inte kravet. Orsakerna kan vara att varsamheten i det nya avtalet inte liknar det gamla exempelvis avseende depåer, stationeringsorter, trafikvolymer eller liknande.

Avser den styrande majoriteten vidta några åtgärder för att säkra upp att villkoren för förarna i denna upphandling inte dumpas?

De trafikföretag som 2025 startar den aktuella skolbusstrafiken har kollektivavtal och kommer att tillämpa det. Det är dock inte tillåtet att ställa krav på kollektivavtal vid upphandling. Krav har dock självklart varit ställda för förarnas villkor i den aktuella upphandlingen där anbudsgivaren i anbudet ska förbinda sig att som minst tillämpa Bussbranschavtalets villkor

beträffande den förarpersonal som ska utföra transporter inom ramen för det upphandlade trafikuppdraget vad avser villkor avseende lön, semester och arbetstid (se 17 kap. 2 § LOU).

Hur ser ni på kravet på verksamhetsövergång i kollektivtrafiken vid framtida upphandlingar?

Alla krav som ställs i en upphandling ska vara förenliga med de grundläggande upphandlingsprinciperna. Kraven ska vara likabehandlande, proportionerliga och ha koppling till kontraktsföremålet. En bedömning om kraven är förenliga med upphandlingslagstiftningen måste göras i det enskilda fallet utifrån samtliga omständigheter.

Definitionen av vad som är en verksamhetsövergång regleras av lagen, och kan inte definieras i en upphandling. Däremot kan vi kräva personalövergång där det inte är olämplig.

Östgötatrafiken har i sitt ägardirektiv ett särskilt direktiv för bolagets upphandlingar: ´Vid upphandling av kollektivtrafik ska, om det inte är olämpligt med hänsyn till upphandlingens art eller omfattning, eller strider mot gällande lagstiftning, krav ställas på personalövergång från den entreprenör som innehar uppdraget till den entreprenör som övertar uppdraget´.”

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

Sekreterare

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

2024-02-13 § 68

§ 68

Interpellation: Vilka insatser planeras för att öka valdeltagande? (V)

RÖ 2024/1156

Regionfullmäktige medger att Malin Östh (V) får ställa följande interpellation:

”I juni går Sverige till val (EU-val 9 juni). Enligt en nyligen genomförd undersökning så är EU-valet relativt okänt. Endast 7 procent av de svarande visste vilken månad valet hålls och sex av tio visste inte ens att det är val i år. Valdeltagandet i EU-valet är vanligtvis betydligt lägre än det nationella dito. I förra EU-valet var valdeltagandet 55 procent, mot 84,2 procent i det senaste riksdagsvalet.

EU-valet undantaget så har Sverige ett högt, men ojämnt valdeltagande. Något som syns tydligt vid lokala jämförelser. Som exempel kan nämnas Linköpings kommun, där det 2022 var högst valdeltagande i valdistriktet Berga 5 med 93,1 procent och lägst i Skäggetorp med 52,9 procent. Skillnaden i valdeltagande mellan valdistrikt är slående – en skillnad som utgör ett demokratiskt och samhälleligt problem.

Den statliga demokratiutredningen redovisade en bred genomlysning av tillståndet i den svenska demokratin i början av 2016 (SOU 2016:5). En huvudslutsats var att demokratin är stark, men att den politiska ojämlikheten ökar.

Valdeltagandet i en representativ demokrati är den mest grundläggande formen av politiskt deltagande. När människor känner ett förtroende för det politiska systemet är de också mer motiverade att delta. Ett högt och jämnt valdeltagande gör att olika gruppers intressen och åsikter bättre kan komma till uttryck i valresultaten och den faktiskt förda politiken.

På samma sätt gäller motsatsen där ett ojämnt valdeltagande ger motsatt effekt. Det är väl känt att valdeltagandet skiljer sig kraftigt mellan olika väljargrupper och att skillnaderna i stor utsträckning kan förklaras av socioekonomiska faktorer. Personer med hög inkomst röstar i större utsträckning än personer med låg inkomst och valdeltagandet är betydligt lägre bland utrikesfödda. Gemensamt för de valdistrikt i Sverige som haft lägst valdeltagande i Europaparlamentsvalet var att de hade låg medelinkomst och att över 50 procent var utrikesfödda.

Valdeltagande används som indikator för segregation och bristande delaktighet vid uppföljning av de nationella folkhälsopolitiska målen. Det är

också en indikator för att mäta meningsfullhet och engagemang i Region Östergötlands folkhälsoarbete.

Jag vill utifrån ovanstående fråga:

- Vilka insatser planeras för att minska det ojämlika valdeltagandet?"

Andreas Westöö (L) besvarar interpellationen med följande:

"Interpellanten ställer frågan kring vilka insatser som Region Östergötland planerar för att minska det ojämlika valdeltagandet.

Det är viktigt att påpeka att det är varje politiskt parti som bär ansvaret för att öka valdeltagandet och minska ojämlikheten i detta avseende. Region Östergötland som organisation har inte en specifik uppgift att hantera detta, utan det är upp till varje parti att utveckla strategier och insatser för att engagera och inkludera olika grupper i valprocessen.

Ett sätt Region Östergötland kan bidra är att tillåta ungdomsförbunden tillgång att besöka regionens skolor. Det kan också ge en signal till andra skolor. Genom att ge ungdomsförbunden enklare tillgång till skolorna kan man främja politiskt deltagande bland unga och öka deras engagemang i demokratiska processer. Detta kan bidra till att minska det ojämlika valdeltagandet genom att inkludera en bredare representation av samhället och uppmuntra fler unga att delta i politiska diskussioner och val.

Vidare planerar Region Östergötlands kommunikationsavdelning att både på hemsida och i sociala medier uppmärksamma valet."

Även Erik Johansson (SD), Julie Tran (C) och Richard Svensson (SD) gör inlägg.

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 69

§ 69

Interpellation Hur ska Region Östergötland göra för att de varslade ska känna sig välkomna tillbaka?

RÖ 2024/3160

Regionfullmäktige medger att Niklas Nåbo (S) får ställa följande interpellation:

”Att varsla anställda som utfört ett gott arbete för vår region är i högsta grad besvärligt och på många sätt oönskat. Därför är det viktigt att det sker på ett så skonsamt sätt som möjligt både för individen och för vår verksamhet framöver.

Vi socialdemokrater vill att utgångspunkten ska vara att de som nu sägs upp ska känna sig välkomna tillbaka. Ett avslutande av en anställning måste därför ske mjukt och med omtanke. Kommunikationen om uppsägningen måste ske respektfullt och att vi som arbetsgivare visar uppskattning av det arbete som utförts.

Vi behöver också anstränga oss att hitta nya arbeten åt så många som möjligt, helst alla. Vi ska, så mycket vi kan, underlätta ett avslut av en anställning och övergången till en ny. Sist, men inte minst, behöver vi också uttrycka att de är välkomna tillbaka att jobba för Region Östergötland igen när vår ekonomi så tillåter.

Kan vi genomföra denna smärtsamma process efter dessa principer står vi som arbetsgivare bättre rustade den dag vår ekonomi tillåter nya anställningar igen.

Därför vill jag fråga ansvarigt regionråd:

Hur ska Region Östergötland göra för att de varslade ska känna sig välkomna tillbaka?”

Marie Morell (M) besvarar interpellationen med följande:

”Den ekonomiska situationen i Region Östergötland är mycket allvarlig. Trots flera åtgärder för att bromsa utvecklingen har resultatet inte vänt till det bättre. Ett beslut om varsel har därför tagits i Regionstyrelsen den 28 februari och med anledning av det ställer interpellanten följande fråga:

Hur ska Region Östergötland göra för att de varslade ska känna sig välkomna tillbaka?

Tidigare beslut som anställningsstopp, utfasning av bemanningsföretag och beslut om åtgärder för minskade personalkostnader motsvarande 6 %, hög restriktivitet gällande inköp och prioritering bland investeringar har inte gett önskad effekt. Därför ligger nu ett beslut om varsel av 900 tjänster och arbetet med både förhandlingsprocess och ny arbetsorganisation startade genast. Att verkställa detta beslut och *samtidigt* upprätthålla en god arbetsmiljö är mycket viktigt. Det kräver både gott ledarskap och trygghet för de chefer som nu möter oroliga medarbetare och har en svår process framför sig.

Både arbetsmiljö och ledarskap är viktiga faktorer för att medarbetare ska trivas på jobbet. Tydliga instruktioner, mycket information och en transparent process är sådant som underlättar för chefer och ledarskap genom denna process. Medarbetarna i sin tur behöver information och vägledning och utrymme att ventilera sina tankar både som grupp och i de fall de söker stöd, i sitt fackliga ombud eller någon annan stödfunktion. Det är också viktigt att komma ihåg alla de medarbetare som blir kvar i organisationen. Många tankar och känslor och även en högre arbetsbelastning, då det tar tid att anpassa arbetsprocesser och flöden eller att arbete ska utföras på ett annat sätt än tidigare.

Det är mycket viktigt att visa omsorg om de medarbetare som i detta skede måste lämna sin anställning. Regionen kommer i framtiden återigen att rekrytera medarbetare inom de varslade kategorierna och de behöver därför känna sig välkomna tillbaka. Dessa besked ska därför lämnas av närmaste chef och tid ska ges för samtalet i avskildhet. Den som berörs ska få information om vad som gäller och vilket stöd som finns att få. Det kan gälla information om uppsägningstid, turordningsregler, information om stöd från Omställningsfonden eller företagshälsovård osv. Även ett uppföljningssamtal ska bokas för att fånga upp frågor som inte togs upp vid första tillfället.

Regionen har vidtagit ett flertal konkreta åtgärder och kommer att vidta flera, för att underlätta för de som kan behöva lämna. Det finns en informationssida med material på regionens hemsida. Mer information och stödmaterial kommer att skickas ut i organisationen. Det är viktigt stöd för såväl chefer som medarbetare i genomförandet av de kommande åtgärderna.

Regionen har som nämnts ovan kontakt med Omställningsfonden. Med deras hjälp kommer de personer som sägs upp erbjudas olika former av individuellt stöd för att exempelvis påbörja studier eller hitta ett nytt jobb.

Detta är en svår och jobbig process och det är viktigt att vi genom olika insatser skapar förutsättningar för medarbetarna som sägs upp, så de ges nya möjligheter på arbetsmarknaden.

För oss är det mycket viktigt hur processen med uppsägningar genomförs, vilka möjligheter medarbetarna kan få och hur regionen uppfattas som arbetsgivare. Genom konkreta stödjande handlingar och tydlig information genom hela denna svåra process förbättras förutsättningarna för medarbetarna som sägs upp och för Region Östergötland att upplevas som en god arbetsgivare, både idag och i framtiden.”

Även Oscar Strömblad (M) gör inlägg.

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 70

§ 70

Interpellation Öka trafiksäkerheten på Östergötlands landsbygder

RÖ 2024/3474

Regionfullmäktige medger att Kerstin Sjöberg (C) får ställa följande interpellation:

”Sverige har kommit långt när det gäller att bygga säkrare vägar. 1986 dödades nästan fyra gånger så många i trafiken som i dag. Fokus har lagts på de stora vägarna där risken är som störst. Genom Östergötland går exempelvis motorvägen E4, där trafiken ökar år för år. Det är logiskt med trafiksäkerhetsåtgärder där, men över tid måste också trafiksäkerheten på de mindre vägarna tas på allvar. På sina håll är vägstandarden under all kritik. En lägsta acceptabel vägstandard bör sättas.

Från Centerpartiet vill vi understryka att också det finmaskiga vägnätet måste vara en del av den plan för framtidens infrastruktur som under de kommande 25 åren behöver leda till massiva investeringar. Trafiken ökar också på våra landsvägar och mindre vägar. Ett exempel i den östra länsdelen är väg 209, en statlig väg, Vikbolandets pulsåder som sträcker sig från Arkösund till Norrköping. I lokal media rapporteras om trafikolyckor nära nog varje vecka. Bara senaste tiden, december -23 och i februari -24 har tre människor omkommit på väg 209. Tittar vi lite längre tillbaka är vi nog många som minns betydligt fler dödsolyckor på denna väg. Vägen är smal och trafiken har ökat kraftigt på senare tid. Flera bostäder och fritidshus har byggts och planeras byggas, Skenäsanstalten bygger ut för att öka platser för intagna, i Marviken flaggas för utveckling och nyetableringar, aktiva företag är etablerade, populära campingar och besöksmål lockar turism. Vägen nyttjas förutom för pendling i båda riktningarna, för tunga transporter, långsamma fordon som A-traktorer och dessutom för oskyddade trafikanter på cykel, moped, häst och till fots. Det är få bra omkörningsplatser. Det finns dessutom gott om vilt som korsar vägen.

På trafikverket.se kan man läsa om Nollvisionen där en etapp till år 2030 är att antalet omkomna ska minska till hälften och antalet allvarligt skadade ska minska med 25 procent i vägtrafiken jämfört med ett genomsnitt för åren 2017–2019. I första hand handlar det om mittseparering och samfinansiering av trafikåtgärder på regionala vägar. Statistiken för väg 209 verkar gå i motsatt riktning.

Väg 209 skulle behöva bli säkrare, breddas och få mittseparering. Sedan tidigare vidtagna åtgärder som sänkta hastighetsbegränsningar och fartkameror löser inte problemet. Det är inte rimligt att Vikbolandets pulsåder ska vara en sådan farlig väg. Det är inte rimligt med alla dessa

dödsolyckor i samband med transporter till eller från landsbygderna. Nollvisionen måste gälla även landsbygdernas vägnät.

Med anledning av ovanstående är frågan till ansvarigt regionråd:

- På vilka sätt avser ansvarigt regionråd verka för att öka säkerheten på Östergötlands mindre landsvägar i allmänhet och väg 209 ”Norrköpings farligaste väg” i synnerhet?”

Jan Owe-Larsson (M) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer en fråga om trafiksäkerheten på landsbygden. Frågan besvaras nedan.

På vilka sätt avser ansvarigt regionråd verka för att öka säkerheten på Östergötlands mindre landsvägar i allmänhet och väg 209 "Norrköpings farligaste väg" i synnerhet?

Östergötland är ett län med ett stort vägnät och med det följer också många olika sorters vägar. Frågan om trafiksäkerheten är ständigt aktuell och det är en diskussion vi välkomnar, särskilt kring de områden där det råder större risk för olyckor.

Region Östergötland upprättar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar en länsplan för transportinfrastruktur. Uppdraget regleras närmare i ”förordning (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur”. Länsplanen ska, med hänsyn till de regionala förutsättningarna, bidra till att de transportpolitiska målen uppnås.

Enligt förordningen får länsplanen bland annat omfatta investeringar i statliga vägar som inte är nationella stamvägar, det så kallade regionala vägnätet. Östergötland har ett omfattande vägnät och på många ställen finns det brister och ett behov av upprustning. Länsväg 209, som särskilt nämns av interpellanten, är en del av det regionala vägnätet.

Investeringar i det regionala vägnätet kan ske i vägens funktion, i kollektivtrafikanläggningar, åtgärder för ökad och säker cykling samt för oskyddade trafikanter. Länsplanen lägger de ekonomiska ramarna för investeringarna och pekar ut investeringsobjekt samt eventuella större utredningsbehov för det regionala vägnätet. Underhållsåtgärder planeras av Trafikverket och finansieras från statens budget. Region Östergötland har med andra ord inget ansvar för underhåll via sitt ansvar för länsplanen.

Då länsplanen ska bidra till målen i våra regionala utvecklingsstrategier så förhåller den sig till de övergripande målen i strategin, samt mer specifikt kring de mål som rör hållbarhet och rumslighet. För närvarande pågår även arbetet med att ta fram en rumslig strategi som kommer kunna ge ytterligare vägledningen i fråga om prioriteringar och paketeringar av åtgärder i länsplanen.

När en brist identifieras behöver den i de allra flesta fall utredas. Den utredningsmetodik som används kallas för fyrstegsprincipen och innebär i korthet att åtgärder som inte innebär ombyggnad eller tillbyggnad först bör identifieras och eventuellt införas. Större åtgärder bör nyttoberäknas, detta så att de i vissa aspekter kan jämföras mot andra investeringsbehov.

För närvarande har Region Östergötland fokuserat på de större riksvägarna i länet. Det rör rv 51, rv 35, rv23/34 samt rv 32. Trafiken på dessa vägar bedöms ha båda en inomregional och mellanregional betydelse. Åtgärder har under de senaste 20 åren genomförts på rv 23/34 mellan Linköping och Kisa, på rv 23/34 Borensberg-Motala samt mellan Tift och Ljungsbro samt på rv 35, där mittseparering på sträckan Linköping-Åtvidaberg pågår inom ramen för fyra delprojekt. Även rv 51 mellan Finspång och Norrköping är ombyggnad och mittseparerad. Vidare har omdragning av rv 51 kring Finspång prioriterats i länsplanen. Utredningar kring omdragning av rv 23/34 runt Kisa, återstående del av 23/34 mellan Linköping och Borensberg samt rv 32 mellan Mjölby och Sommen har genomförts.

Vidare har Region Östergötland i länsplanen ökat potten för så kallade trimningsåtgärder. Detta avser investering som uppgår till max 50 miljoner kr och fokuseras på trafiksäkerhetsåtgärder. För närvarande arbetar Trafikverket med att identifiera korsningar som har behov av trafiksäkerhetsåtgärder. I arbetet har alla kommuner involverats och när summeringen är klar kan behovet värderas och nödvändiga medel i planen avsättas. Samma arbetssätt planeras för arbetet med trafikfarliga passager för oskyddade trafikanter.

Inför den kommande planrevideringen kommer nya projekt att prioriteras. I de fall då det finns åtgärdsutredningar klara kan de övervägas för investeringar och i de fall vi önskar mer kunskap kan de prioriteras som utredningsobjekt. I närtid har det genomförts övergripande bristutredningar på det regionala vägnätet. Analysen är gjord på 26 vägar och i olika delsträckor. Dessa kommer vara ett underlag inför prioritering av fördjupande utredningar och eventuella trimningsåtgärder i länsplanen för

perioden 2026–2037. Eventuella åtgärder på länsväg 209 får bedömas inom ramen för denna process. Trafikverket kan föreslå åtgärder som bör prioriteras på grund av bland annat trafiksäkerhets skäl.”

Även Christopher Jarnvall (SD) gör inlägg.

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 71

§ 71

Interpellation, ojämlik specialistvård och ögonsjukvård

RÖ 2024/3472

Regionfullmäktige medger att Kerstin Sjöberg (C) får ställa följande interpellation:

”I media har framkommit att Ögonkliniken i Norrköping kommer läggas ner, för att centralisera all Regiondriven ögonsjukvård till Linköping. En stor försämring för patienter i hela östra länsdelen.

Det är ett sedan länge belagt faktum att vård och hälsa är ojämlik i Region Östergötland. Befolkningen i Linköpings kommun har trots bättre hälsa en avsevärt större tillgång till och nyttjande av specialiserad vård.

Är avsikten av styrande M, KD, L med stöd av SD, att bit för bit utarma vårdverksamheter i andra delar av länet och centralisera till Linköping?

En sådan förändring borde beslutas på politisk nivå så att ansvaret blir tydligt. Att överlåta till vårdverksamheterna var för sig att i besparingssyfte minska antalet orter där vård erbjuds, riskerar att det blir en utveckling där allt samlas i Linköping. Såväl östra som västra länsdelen utarmas på specialistvård. En sådan förändring kommer öka ojämlikheten i tillgång till vård kopplat till bostadsort.

Om specialistkliniker på olika orter ska slås ihop utan att ytterligare öka ojämlikheten hos befolkningen behövs en styrning så att alla länsdelarna får bära huvudansvaret på var sina specialiteter. Det skulle förutsätta politiska strategiska beslut. Vilka specialiteter ska lokaliseras till Norrköping? Vilka specialiteter ska lokaliseras till Motala? Vilka specialiteter ska lokaliseras till Linköping?

Hittills har vi inte sett några sådana incitament från styrande M, KD, L med stöd av SD. Från Centerpartiet anser vi att det är ett politiskt ansvar att skapa förutsättningar för en jämlik vård i hela länet. Den kommun man bor i ska inte avgöra om man får tillgång till den vård som möter behovet!

- Hur kommer ansvarigt regionråd att säkerställa jämlik tillgång till specialistvård i alla länsdelar i Östergötland?
- Hur kommer ansvarigt regionråd säkerställa jämlik ögonsjukvård i hela Östergötland?
- Hur kommer politiken bli ansvarig för de beslut som fattas?”

Fredrik Sjöstrand (M) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer frågor kring hur jämlik tillgång till specialistvård i alla länsdelar ska säkerställas och specifikt om jämlik ögonsjukvård.

Interpellanten inleder med att skriva I media har framkommit att Ögonkliniken i Norrköping kommer läggas ner, för att centralisera all Regiondriven ögonsjukvård till Linköping.

Jag vill börja med att klargöra fakta här. För antingen har interpellanten läst medierapporteringen dåligt, eller så vill interpellanten vara med och befästa en bild som inte är korrekt. Det finns nämligen inget beslut om att inte bedriva ögonsjukvård på Vrinnevisjukhuset. Det är ett, av flera, förslag som har lyfts upp av verksamheten och som i dagsläget analyseras. Verksamhetschefen har också uttalat sig i media och noga poängterat att inget beslut är fattat och att det kommer vara centralt att det inte tummas på kvaliteten på vården (NT 24/3).

Jag vill ändå vara tydlig med att jag välkomnar att den mycket allvarliga ekonomiska situationen regionen befinner sig i tas på stort allvar och att noggranna genomlysningar nu görs i verksamheterna. Utöver att 900 personer varslats om uppsägning pågår ett intensivt arbete hur vi kan komma i ekonomisk balans även på andra sätt.

Parallellt med förhandlingarna om varslet pågår ett arbete med att ta fram en ny arbetsorganisation. Det handlar om hur regionens verksamheter behöver anpassas till de ekonomiska förutsättningarna och hur vi ska klara uppdraget med färre medarbetare, samtidigt som vi säkerställer att det sker utifrån rätt principer och prioriteringar för helheten.

I det arbetet kommer många förslag till förändringar, inom och mellan olika verksamheter, att komma fram. Uppdraget är att vända på alla stenar och det finns inga ”heliga kor” när det handlar om att komma fram med förslag. En process är fastslagen för hur förslag tas vidare för beslut inom hälso- och sjukvården. Vissa beslut kan fattas inom den egna verksamheten eller produktionsenheten, andra behöver gå vidare till regionledning och politiken för information och beslut.

En utmaning i arbetet är att diskussioner om framtiden för olika verksamheter självklart skapar oro hos både medarbetare, patienter, invånare och andra berörda. Det är därför viktigt att vara varsam i hanteringen av dessa förslag innan beslut är fattade på rätt nivå för att inte skapa oro kring

förslag som inte kommer att genomföras. Här menar jag att vi förtroendevalda också har ett ansvar.

De förslag som de olika produktionsenheterna (centrumen) har tagit fram bearbetas just nu av hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp där alla centrumchefer ingår men även regiondirektören, hälso- och sjukvårdsdirektören, vårddirektörerna med flera. Där analyseras den samlade effekten av förslagen både ur ett patientperspektiv men även för hela hälso- och sjukvårdsverksamheten i regionen.

Mot bakgrund av vad som anförs ovan besvarar jag interpellantens frågor på följande sätt:

Hur kommer ansvarigt regionråd att säkerställa jämlik tillgång till specialistvård i alla länsdelar i Östergötland?
Specialistvård bedrivs redan idag med olika grad av koncentration baserat på omfattningen av vårdbehovet i befolkningen, graden specialistkompetens som krävs för att bedriva vården, behovet av investeringar för att bedriva vården samt utifrån graden av övriga stordriftsfördelar som finns. Utifrån dessa förutsättningar kommer avvägning mellan närhet och koncentration att se olika ut.

En del specialistvård kan bedrivas i alla länsdelar (länsdelssjukvård), en del specialistvård behöver koncentreras till en, eller möjligen två platser, i länet (länssjukvård), en del specialistvård kommer att behöva koncentreras till en eller två platser i Sydöstrasjukvårdregionen (regionsjukvård) och del specialistvård behöver koncentreras till en eller fåtal platser i landet (nationell högspecialiseradvård).

Oberoende av graden av koncentration så måste vårdgivaren alltid säkerställa att hela befolkningen får tillgång till samma vård utifrån behov oavsett var någonstans i upptagningsområdet den enskilde bor någonstans. Digitaliseringen kan här spela en viktig roll för att bättre möta patienternas behov, i synnerhet om patienten bor långt ifrån vårdgivaren.

Det är i sammanhanget också viktigt att understryka att koncentration av specialistsjukvård till en plats i länet inte nödvändigtvis behöver göras till US i Linköping utan kan även ske till andra platser i länet, men också här är det viktigt att man ser helheten och inte rycker ut en enskild specialitet. Det är också centralt att vi säkrar tillgången till akutsjukvård dygnet runt vid alla våra tre sjukhus.

Kraven på jämlik vård tydliggörs av hälso- och sjukvårdsnämnden i de beställningar (tidigare överenskommelser), regelböcker och kravspecifikationer som beslutas av nämnden. Verktygen som står nämndens förfogande är dels hur nämnden formulerar uppdragen till verksamheten, dels hur ersättningssystemet utformas och dels vad nämnden väljer att följa upp.

Hur kommer ansvarigt regionråd säkerställa jämlik ögonsjukvård i hela Östergötland?
Kraven på jämlik ögonsjukvård tydliggörs av hälso- och sjukvårdsnämnden i de beställningar och regelböcker som beslutas av nämnden. Se svar ovan.

Jag vill också tillägga att vårdval inom ögonsjukvården infördes i juni 2021 och idag finns följande leverantörer:

- Regionens ögonklinik i Linköping/Motala och Norrköping (basuppdrag + tilläggsuppdrag)
- Capio ögon i Linköping (basuppdrag + tilläggsuppdrag)
- Norrköpings ögonklinik (basuppdrag + tilläggsuppdrag)
- Synpraxis i Motala (basuppdrag)
- Tiberias eye center i Linköping (basuppdrag)

Det har också inkommit ytterligare en auktorisationsansökan som avser basuppdrag + tilläggsuppdrag i Norrköping. Den är dock ännu inte godkänd. Den ögonsjukvård som idag bedrivs av regionen i Norrköping omfattar till största del vårdvalsuppdraget.

Hur kommer politiken bli ansvarig för de beslut som fattas?
Beslut om förändringarna kommer i vissa fall att kunna fattas av verksamheterna själva eller produktionsenheten. Andra behöver gå vidare till regionledning och politiken för information och beslut.

Hälso- och sjukvårdsnämnden kommer att ta ställning till de förändringar i beställningarna som krävs för att kunna göra omställningen inom hälso- och sjukvården. Detta beslut kommer att fattas antingen vid en extra hälso- och sjukvårdsnämnd runt midsommartid eller vid det ordinarie sammanträdet den 27 augusti. Därefter kommer förändringarna att inarbetas i de beställningar och regelböcker som nämnden tar beslut om under hösten.”

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 72

§ 72

Interpellation
Preventionsåtgärder inom hälso- och sjukvården

RÖ 2024/3476

Regionfullmäktige medger att Jenny Elander Ek (C) får ställa följande interpellation:

”Framtida behov av hälso- och sjukvård kommer att bestämmas av den framtida sjukligheten, vilken i sin tur kan påverkas av preventionsåtgärder som genomförs i nutiden.” Så inleder Kristian Bolin, professor i hälsoekonomi vid Göteborgs Universitet, sin rapport Preventionens betydelse för finansieringen av framtidens vård och omsorg som presenterades nyligen inom ramen för SNS forskningsprojekt Vårdens och äldreomsorgens organisering och finansiering.

Studien behandlar förebyggande hälsoåtgärder som en möjlighet att mildra den problematik som en åldrande befolkning kommer att innebära för framtiden. Mer specifikt riktar den in sig på samhällsekonomiska effekter av preventiva insatser mot rökning, övervikt, fetma, otillräcklig fysisk aktivitet och alkoholkonsumtion.

Rapporten visar att redan en reducering av riskfaktorernas förekomst med en procent innebar en minskning av kostnader för sjukvård och produktionsförluster med motsvarande 2 miljarder kronor under tidsperioden 2011 – 2021. Befolkningsbaserade preventionsåtgärder är därmed sannolikt kostnadseffektiva och kostnadsbesparande.

Med anledning av ovan ställs nu frågan till ansvarigt regionråd:

- Vilka åtgärder, om några, vidtar Region Östergötland för att öka de preventiva åtgärderna inom hälso- och sjukvården och därmed förbättra våra medborgares hälsa samt minska kostnaderna för framtida hälso- och sjukvård?”

Annicki Oscarsson (KD) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer en fråga om vilka åtgärder Region Östergötland vidtar för att öka de preventiva insatserna inom hälso- och sjukvården och därmed förbättra medborgarnas hälsa samt minska framtida vårdkostnader.

Till att börja med vill jag tacka för interpellationen som lyfter en viktig del av hälso- och sjukvårdens uppdrag, nämligen det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet. Jag delar interpellantens ansats om vikten av att fortsätta och långsiktigt utveckla det preventiva arbetet för att skapa en bättre och mer jämlik hälsa för våra medborgare i Östergötland, men också

för att klara framtidens utmaningar vad gäller demografi och kompetensförsörjning. Hälsa är helt enkelt den bästa lösningen på hälso- och sjukvårdens utmaningar.

Det är alltid utmanande att beskriva det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet då mycket sker i grunduppdraget. Här bedrivs ett stort arbete kring levnadsvanor, personcentrerad vård, barnrättsperspektivet och mycket mer. Hela MVC och BVC är hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser i sig. I överenskommelser och regelböcker finns krav inskrivet om hälsofrämjande- och sjukdomsförebyggande insatser.

Jag vill nedan beskriva ett axplock av det arbete som görs i Region Östergötland.

Regionen har fokuserat på att integrera både hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser inom hälso- och sjukvårdssystemet. Detta inkluderar metoder som tobaksavvänjningsmottagningar och riktade hälsosamtal för att identifiera och hantera riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdomar samt diabetes. Genom dessa insatser har Region Östergötland strävat efter att inte bara behandla befintliga sjukdomar, utan även att förebygga deras uppkomst genom att främja hälsosamma levnadsvanor.

Regionen arbetar, i samverkan med Länsstyrelsen, Polisen och länets kommuner, med att genomföra den gemensamt framtagna regionala ANDTS-strategi (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak, Spel om pengar). Det ANDTS-förebyggande arbetet sträcker sig från förebyggande insatser till vård och behandling. Arbetet är tvärsektoriellt med insatser inom olika områden, som föräldraskapsstöd, informationsinsatser och brottsförebyggande.

Region Östergötland har också aktivt främjat fysisk aktivitet genom FaR (Fysisk aktivitet på recept), särskilt riktat mot grupper som ungdomar med psykisk ohälsa och personer som rehabiliteras från cancer. Genom FaR-programmet har deltagarna fått stöd för att använda fysisk aktivitet som en del av sin rehabilitering, vilket förväntas leda till förbättrad hälsa och minskat behov av framtida vård.

För att minska risken för komplikationer och förbättra vårdresultaten har Region Östergötland också infört rök- och alkoholfria operationer. Denna åtgärd syftar till att minska risken för postoperativa komplikationer och främja en snabbare återhämtning hos patienterna.

En annan viktig del av regionens arbete är ABC för god psykisk hälsa, en metod inspirerad av Act Belong Commit (ABC) från Australien. Genom denna metod strävar regionen efter att öka medvetenheten om, och främja meningsfulla aktiviteter och sociala sammanhang för att förbättra den psykiska hälsan hos invånarna.

Utöver dessa specifika åtgärder har regionen också arbetat med att utöka områdesansvaret för vårdcentraler för att främja hälsa i närområdet och genomföra systematiskt utvecklingsarbete för att förbättra folkhälsan. Genom detta arbete har vårdcentralerna blivit mer engagerade i att främja hälsa och förebygga sjukdomar på lokal nivå.

Region Östergötland har också tagit initiativ till att implementera Vårdprogram levnadsvanor för att ge vägledning i hur hälso- och sjukvårdens arbete med ohälsosamma levnadsvanor ska ske i det dagliga arbetet. För att stärka arbetet med ohälsosamma levnadsvanor har regionen, på uppdrag av HSN, även genomfört en förstudie för att inrätta levnadsvanemottagningar. Dessa mottagningar föreslås stärka stödet till invånare som kan vara i riskzonen för negativ hälsopåverkan på grund av deras levnadsvanor eller livsstilsfaktorer.

Det är viktigt att Region Östergötland, trots det ansträngda ekonomiska läget, behåller och långsiktigt utvecklar det hälsofrämjande- och sjukdomsförebyggande arbetet, eftersom vi vet att förebyggande insatser är en nödvändighet för hantera en situation där varken medel eller resurser räcker till. Vi behöver stärka invånarnas möjlighet till att ta ansvar för den egna hälsan och vara friska långt upp i livet. För att stärka befolkningens hälsa krävs det att vi håller i och vidareutvecklar den goda samverkan som finns mellan olika aktörer i Östergötland. Den länsgemensamma Folkhälsostrategin för god och jämlik hälsa i Östergötland, som redan finns, utgör en bra och gemensam grund att ta avstamp ifrån.”

Även Catarina Engström (MP) och Lena Käcker Johansson (KD) gör inlägg.

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Interpellation: Hur ser de samhällsekonomiska konsekvenserna av varsel och besparingar ut? flyttas till fullmäktiges sammanträde i juni eftersom interpellanten inte kan delta idag.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 73

§ 73

Interpellation Spädbarnenheten

RÖ 2024/3484

Regionfullmäktige medger att Margareta Fransson (MP) får ställa följande interpellation:

”Kvinnokliniken på Vrinnevisjukhuset, Norrköping, vittnar om att de dagligen möter kvinnor som lider av psykisk ohälsa och många bär på erfarenheter som påverkar deras möjligheter att knyta an till sitt barn. En påverkan som sker både under graviditeten som efter förlossningen. För att klara sin nya situation, att vara förälder, och klara andra utmaningar man ställs inför behöver dessa kvinnor samt deras partners fortsatt stöd för ett tryggt föräldrablivande.

Tidiga insatser för utsatta familjer är att största vikt när det kommer till att förebygga till exempel psykisk ohälsa, socialt utanförskap och kriminalitet. Tidiga insatser är mer effektiva när det gäller utfall och kostnad än att inte gör något alls.

Till spädbarnsenheten kan man komma redan när man är i 30:e gravidveckan till dess att barnet är 18 månader. De flesta remitteras från Kvinnohälsan eller socialkontoret. Det går även bra att ta kontakt direkt själv.

Kön till att få komma till spädbarnsenheten är lång och behoven är stora. Norrköpings kommun valde ändå att dra sig ut samarbetet med regionen. Regionen valde då att betala lön för de två kommunanställda men det avtalet gällde bara för ett år. Nu vet ingen vad som händer.

Enligt socialnämndens beslut är det inte i första hand kostnaden som varit avgörande. I stället har det funnits starka invändningar på socialkontoret mot att två olika lagstiftningar kolliderar. De menar att personalen på enheten ibland jobbar på ett sätt som strider mot socialtjänstlagen. Dessutom säger man i beslutet att målgruppens huvudsakliga problematik ligger inom sjukvårdens kompetensområde som styrs av hälso- och sjukvårdslagen.

Med bakgrund av ovanstående undrar jag:

- Kommer regionen fortsätt bekosta de två kommunanställdas löner även i fortsättningen?
- Kommer den styrande majoriteten säkerställa att spädbarnsenheten finns kvar i någon form?

- Finns det fler exempel på gång där kommuner i Östergötland drar sig ur olika sorters samverkan med regionen och hur tror du det kommer det att påverka omställningen till nära vård?"

Annicki Oscarsson (KD) besvarar interpellationen med följande:

"Interpellanten ställer frågor om Spädbarsenheten i Norrköping och om den kommer fortleva utifrån att Norrköpings kommun gått ur samverkan. Det är angelägna frågor som ställs och jag vill direkt understryka att jag delar interpellantens uppfattning om vikten av tidiga insatser – inte minst när det gäller utsatta familjer. Interpellanten ställer följande frågor:

Kommer regionen fortsätt bekosta de kommunanställdas löner även i fortsättningen?
Kommer den styrande majoriteten säkerställa att spädbarnsenheten finns kvar i någon form?
Finns det fler exempel på gång där kommuner i Östergötland drar sig ur olika sorters samverkan med regionen och hur tror du det kommer att påverka omställningen till nära vård?

Nedan följer mina svar på interpellantens frågor, men först vill jag kort beskriva var uppdraget med spädbarnsverksamheten tar sin utgångspunkt.

I ´Överenskommelse om uppdrag 2024 mellan Hälso- och sjukvårdsnämnden och produktionsenheten för Hälso- och sjukvård´ formuleras spädbarnsverksamhetens uppdrag enligt nedan:

Leverantören ska i samverkan med olika aktörer erbjuda specialiserad stödverksamhet till gravida kvinnor och spädbarnsföräldrar med barn 0–12 månader som är i behov av extra stöd i föräldraskapet. I detta ingår ansvar för att

- erbjuda stöd och behandling med syfte att förebygga psykisk och psykosocial problematik hos barn
- verka för tidig anknytning och samspel mellan föräldrar och barn

Uppdraget tar således sin utgångspunkt i samverkan med andra aktörer för att uppnå verksamhetens mål och syfte.

Spädbarnsenheten i Norrköping har sedan starten 2021 till 2023 ökat antalet unika individer som haft vårdkontakt från 85 stycken till 115 stycken. Antalet besök har under samma tid ökat från knappt 700 besök till 1160 besök.

Till enheten kommer spädbarnsföräldrar med bakomliggande problem. Det kan vara psykisk ohälsa, tidigare trauman, missbruksproblem, utanförskap, förlossningsdepressioner eller annat där risken finns att man får problem att knyta an till sin nya familjemedlem.

Norrköpings kommun har nu, som interpellanten beskriver, valt att dra sig ur samarbetet. Jag beklagar det beslutet, men har respekt för att Norrköpings kommun gör sina egna prioriteringar. Under 2024 har regionen gått in med ökad finansiering för att kunna bibehålla verksamheten hela detta år, men det är oklart hur framtiden ser ut. Det är vår förhoppning att det ska gå att finna en ny samverkanslösning då det tillför mervärde för familjerna när kommunala sociala insatser enkelt har kunnat samordnas inom verksamheten, men i dagsläget behöver det göras en översyn kring vilka insatser och omfattning som skulle vara möjliga från regionens sida. En grundläggande del i uppdraget har varit att driva verksamheten tillsammans med kommunen.

Med anledning av Region Östergötlands tuffa ekonomiska läge ställs vi som region inför svåra avvägningar och tvingas göra tuffa prioriteringar. Det har bland annat lett till att vi själva behövt sätta samverkansprojekt på paus. Det är vår verklighet just nu, samtidigt som kommunerna självklart har sina utmaningar att hantera.

I det här läget vill jag därför vara försiktig med att peka ut kommuner som av en eller annan anledning dragit sig ur olika sorters samverkan. Istället vill jag poängtera att jag upplever att regionen och länets kommuner har ett väldigt gott samarbete och bra samverkan i många viktiga frågor. Det är tydligt inte minst i min roll som ordförande i Samråd Vård och Omsorg (SVO).

Med det sagt är det givetvis så att Nära vård bygger på samverkan mellan olika vårdnivåer samt mellan kommun och region. Det är bara på så sätt vi kan närma oss målet med en god, nära och samordnad vård där fokus ligger på person, inte organisation. Därför ska Region Östergötland fortsatt göra allt vi kan för att ha en så god samverkan som möjligt med kommunerna, för våra invånares bästa.”

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 74

§ 74

interpellation Fast vårdkontakt – fritt valt arbete?

RÖ 2024/3485

Regionfullmäktige medger att Margareta Fransson (MP) får ställa följande interpellation:

”På 1177 kan vi läsa att om man är sjuk eller har många besök i vården kan man få hjälp av en person i vården, en fast vårdkontakt, som hjälper till med alla vårdkontakter. Det är den fasta vårdkontakten som man kan vända sig till för att få veta vad nästa steg i vården är och för att få stöd på olika sätt t exempel:

- Man ska känna sig trygg i kontakterna med sin vård och omsorg
- Man ska få samordning så att man får rätt vård på rätt plats när man behöver den. Detta är särskilt viktigt om man har flera sjukdomar
- Man ska få information om sina rättigheter i vården så att jag som patient ska kunna delta i och påverka sin vård.

Har man behov av en fast vårdkontakt kan man begära det och det är verksamhetschefens ansvar att utse fast vårdkontakt på det ställe som har vårdansvaret.

En fast vårdkontakt kan vara en läkare, en sjuksköterska, en psykolog eller en mer administrativ funktion. Med andra ord finns det inga begränsningar vilken personalkategori inom hälso- och sjukvården som kan vara fast vårdkontakt. (En fast läkarkontakt är inte det samma som fast vårdkontakt även om den fasta läkarkontakten också kan vara fast vårdkontakt).

Enligt uppgift nekas en fast vårdkontakt till patienter som har efterfrågat stödet i region Östergötland via enkätundersökningar och intervjuer.

Med bakgrund av ovanstående undrar jag:

- Hur tänker regionrådet säkerställa att funktionen fast vårdkontakt befästs i regionen både när det gäller dokumentation och information?
- Hur upplever du fast vårdkontakt, kontaktsjuksköterska, fast läkarkontakt och vårdlots – är gränserna tydligt definierade och kända bland våra medarbetare?
- Kan brister i arbetet med fast vårdkontakt ligga till grund för ineffektiv vård och ökade kostnader i regionen?”

Fredrik Sjöstrand (M) besvarar interpellationen med följande:

”Jag vill börja med att tacka interpellanten som lyfter en mycket viktig fråga.

Fast vårdkontakt är en funktion som verkligen kan göra stor skillnad för de patienter som har flera sjukdomar eller ett tillstånd som kräver många besök och behandlingar inom vården och utifrån detta har ett behov av samordnat stöd för extra trygghet i vården. Trots att det finns många utmaningar så arbetar Region Östergötland mycket engagerat i att förbättra och tydliggöra funktionen och rollen fast vårdkontakt och relaterade roller inom vården. Arbetet inkluderar utveckling av IT-lösningar, kontinuerliga utbildningsinsatser, anpassning till nationella föreskrifter och en aktiv dialog med vårdpersonalen. Detta tillsammans med uppföljningar av hur patienter faktiskt upplever sig få det stöd de behöver är vägen framåt mot en personcentrerad vård för alla invånare i Östergötland.

Mot bakgrund av vad som anförs ovan besvarar jag interpellantens frågor på följande sätt:

Hur tänker regionrådet säkerställa att funktionen fast vårdkontakt befästs i regionen både när det gäller dokumentation och information?

Hälso- och sjukvårdsnämnden har i ”Hälso- och sjukvårdens villkor” (kapitel 1.5.1) som omfattar samtliga vårdgivare (både privata och offentliga) fastställt uppdraget om fast vårdkontakt enligt följande:

´Patienten har rätt till en fast vårdkontakt när vården finner det lämpligt eller när denne så önskar för att den enskildes behov av trygghet, säkerhet och kontinuitet i vården ska tillgodoses. Verksamheten ska fastställa vem eller vilka funktioner som i första hand ska utgöra fast vårdkontakt för en patient. När patienten lider av livshotande tillstånd ska den fasta vårdkontakten alltid vara en legitimerad läkare´.

Region Östergötland arbetar utifrån detta uppdrag aktivt med att befästa funktionen fast vårdkontakt. Det görs genom en flerdimensionell strategi som bland annat innefattar utveckling av IT-infrastruktur som ska identifiera tekniska lösningar i journalsystemet och på patientens inloggade läge på 1177.se. Genom samarbete med Inera påbörjas också ett nationellt arbete för att ytterligare stärka patientens tillgång till sin fasta vårdkontakt och allmän information om funktionen fasta vårdkontakt via 1177.se.

Denna ambition stöds av Socialstyrelsens nya föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2023:26), som trädde i kraft vid början av 2024, vilka förtydligar regionernas skyldigheter att informera patienter om deras rätt till fast vårdkontakt.

Genom att följa dokumenterade fasta vårdkontakter inom Region Östergötland över tid identifieras att runt 20 tusen invånare har en fast vårdkontakt och att det finns en trend till att allt fler verksamheter dokumenterar i befintliga hänvisade ytor i journalsystemet.

Hur upplever du fast vårdkontakt, kontaktsjuksköterska, fast läkarkontakt och vårdlots – är gränserna tydligt definierade och kända bland våra medarbetare?

Region Östergötland har implementerat tydliga rutiner för hantering av fast vårdkontakt och fast läkarkontakt, vilka är väl dokumenterade i systemet Dokumenta. Det framgår att denna information registreras i patientkortet i journalsystemet Cosmic, vilket gör den tillgänglig för all vårdpersonal, även om den för närvarande inte är direkt tillgänglig för patienterna via 1177. Det pågår dock arbete på nationell nivå för att adressera detta, i samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Inera, inom ramen för projektet "Sammanhållen planering på 1177," som syftar till att göra vårdplaner och fast vårdkontakt synliga för patienterna online.

Detta arbete speglar även Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2023:26) om listningstjänst för vårdval, vilka trädde i kraft 2024-01-01, och understryker regionernas ansvar att tillhandahålla tydlig information om fast vårdkontakt.

Trots dessa strukturer och det pågående arbetet kan det finnas en upplevd otydlighet bland vårdpersonal gällande skillnaderna och gränserna mellan olika roller som fast vårdkontakt, kontaktsjuksköterska, och fast läkarkontakt. I synnerhet kan detta relateras till observationen att nya begrepp införs utan att äldre fasas ut, vilket kan bidra till förvirring och en ökad administrativ börda. Region Östergötland adresserar denna utmaning genom utbildningsinsatser och informationskampanjer, för att klargöra dessa roller och deras betydelse i vårdsammanhang.

Kan brister i arbetet med fast vårdkontakt ligga till grund för ineffektiv vård och ökade kostnader i regionen?

Att funktionen fast vårdkontakt fungerar i praktiken är av mycket stor vikt. I mötet mellan patient och vårdaktör behövs en välkoordinerad och personcentrerad vård som främjar kontinuitet och för sköra och multisjuka patienter kan det vara helt avgörande för upplevelsen och resultatet i vården. Region Östergötland arbetar med att förbättra dokumentationsprocesser, utbildningsprogram och informationsdelning både inom vården och gentemot patienterna. Genom dessa insatser syftar regionen till att minska risken för missförstånd och förbättra patienternas tillgång till sammanhängande vård och ökad trygghet, vilket inte bara kan förbättra patientupplevelsen utan även effektivisera resursanvändningen inom vården."

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 75

§ 75

Interpellation Narkotikautredning

RÖ 2024/3486

Regionfullmäktige medger att Margareta Fransson (MP) får ställa följande interpellation:

”I april kommer SKR lämna sitt remissvar på Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus, SOU 2023:62.

Syftet med utredningen var att säkerställa att narkotikapolitiken är förenlig med kraven på evidensbaserad vård, beprövad erfarenhet och skademinimering samt att den utvecklas och anpassas till nutidens och framtidens utmaningar.

Utredningen ska bland annat besvara hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med ett effektivt narkotikaförebyggande arbete, en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för skademinimering samt insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. Utredningen ska även föreslå insatser som ska vidtas på nationell, regional och lokal nivå för att stärka det narkotikaförebyggande arbetet samt utveckling av vård och stödinsatser.

Utredaren Thomas Lindén lämnar en mängd olika förslag och bedömningar. Bland annat att regeringen bör föreslå riksdagen att målet för narkotikapolitiken som helhet ändras från ”*ett samhälle fritt från narkotika*” till ”*ett samhälle med minskade skador av narkotika*”.

Ett annat förslag är att utöka utbudet av lågtröskelverksamheter som kan erbjuda flera skadereducerande och hälsofrämjande insatser samtidigt.

Med bakgrund av ovanstående undrar jag:

- Hur ställer du dig till förslaget om förändrat mål för narkotikapolitiken?
- Hur ser du på dagens utbud av lågtröskelverksamheter i region Östergötland?
- Hur kan vi utveckla vården så att vi erbjuder fler skadereducerande och hälsofrämjande insatser samtidigt till individer som missbrukar narkotika?”

Fredrik Sjöstrand (M) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer frågor kring remiss Narkotikautredningen - Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus, SOU 2023:62 - som SKR ska lämna sitt remissvar till i april.

Ett förslag från utredaren Thomas Lindén att regeringen bör föreslå riksdagen att målet för narkotikapolitiken som helhet ändras från ”ett samhälle fritt från narkotika” till ”ett samhälle med minskade skador av narkotika”. Ett annat förslag är att utöka utbudet av lågtröskelverksamheter som kan erbjuda flera skadereducerande och hälsofrämjande insatser samtidigt.

Mot denna bakgrund ställer interpellanten följande tre frågor, som besvaras nedan:

1. **Hur ställer du dig till förslaget om förändrat mål för narkotikapolitiken?**

Region Östergötland arbetar för närvarande med att besvara remissen. Svaret kommer att behandlas av hälso- och sjukvårdsnämnden samt regionstyrelsen under maj månad. Av respekt för processen vill jag inte föregripa innehållet i svaret.

2. **Hur ser du på dagens utbud av lågtröskelverksamheter i Region Östergötland?**

I östra länsdelen finns sprutbytesprogram och det finns en målsättning att utvidga detta även till resterande delar av länet. Det är eftersträvansvärt med utbyggnad av fler sprututbytesverksamheter.

3. **Hur kan vi utveckla vården så att vi erbjuder fler skadereducerande och hälsofrämjande insatser samtidigt till individer som missbrukar narkotika?**

Här förutsätts att interpellanten avser Region Östergötland. Exempel på utveckling är ytterligare sprututbytesverksamheter där det även erbjuds tillgång till hälso- och sjukvårdsinsatser av allmänmedicinsk karaktär (primärvårdsnivå), preventivmedelsrådgivning/mödrahälsovård, och ingång till behandling med LARO* och/eller psykosocial behandling. Ett annat exempel kan vara ökad förskrivning av Naloxon (medicin som snabbt kan reversera en överdos), bland annat genom att överväga att även uppmana primärvården till detta. Dessutom är det viktigt att fortsätta att implementera befintliga nationella riktlinjer för missbruk och beroende samt det nationella vård- och insatsprogrammet för missbruk och beroende.

*Behandling med Långverkande opioider (LARO), är en behandlingsform för att minska abstinenssymtom, minska eller eliminera opioidbegär samt att stabilisera patientens livssituation och minska risken för återfall i missbruk."

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 76

§ 76

Interpellation Ompröva vårdval, de som finns och de tilltänkta

RÖ 2024/3546

Regionfullmäktige medger att Lena Micko (S) får ställa följande interpellation:

”Region Östergötland befinner sig i en allvarlig situation och vi socialdemokrater har öppnat för att söka komplement som kan minska de varsel som lagts i regionen. Ett sådant alternativ tycker vi är att göra en fördjupad granskning av de vårdval som idag är kostnadsdrivande, det vill säga samtliga utom vårdval primärvård.

Om vi ser till de kunskapsunderlag som tagits fram för privatisering genom vårdval så har konsekvenserna beskrivits som stora. Utöver ökade kostnader så pekar kunskapsunderlagen på risken för en splittrad vård, patienter som kan falla mellan stolar och svårigheter att utöva kontroller. För att nämna några konsekvenser. Vi ser med stor oro på det faktum att de privata aktörerna har goda möjligheter att välja att etablera sig där det finns pengar att tjäna. Patienterna däremot har svårt att få tillgång till underlag som underlättar ett aktivt val.

Regiondriven vård bygger på att människor med störst behov ska få vård först. Behovsprincipen ska gälla och vi ska sträva efter en jämlik vård som alla kan förlita sig på finns där när man behöver den. När vården blir marknadsstyrd så riskerar vi att driva fram en efterfrågestyrd vård där de svårast sjuka får stå tillbaka för snuva och nageltrång.

Den nya majoriteten, M, KD, L med stöd av SD, har infört vårdval öppenvård gynekologi och vårdval samtalsterapi. Beslut om vårdval gynekologi fattades trots en konsekvens- och riskanalys med så gott som genomgående negativa konsekvenser.

Vi har förstått att det finns planer på fler vårdval. Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande Fredrik Sjöstrand uppgav i en intervju i Radio Östergötland för en tid sedan att det handlar om mödrahälsovård, rehabilitering, barn- och ungdomspsykiatri, specialisttandvård för barn och dagkirurgi.

I tidningen Dagens medicin (nr 12 2024) kan vi läsa att Östergötland sticker ut som en av få regioner som inför nya vårdval. På många håll omprövas modellen och vårdval som inte fungerar på ett tillfredsställande sätt avvecklas. I Skåne ser man inget egenvärde i att ha fler vårdval.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga ansvarigt regionråd:

Finns det planer på att under rådande ekonomiska situation ompröva införandet av de ovan nämnda vårdvalen?

Hur säkerställer styret att behoven styr över efterfrågan i vårdvalen?”

Fredrik Sjöstrand (M) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer frågor kring att ompröva vårdval, de som finns och tilltänkta, utifrån att Region Östergötland befinner sig i en allvarlig situation.

Det är bra och välkommet att interpellanten adresserar Region Östergötlands allvarliga situation. Östgötasamverkan delar dock inte uppfattningen att avskaffande av vårdval skulle vara en del av lösningen. Tvärtom blir hälso- och sjukvården bättre av en ökad mångfald av utförare, som lyfter fram människors och verksamheters olika kvaliteter. Samtidigt ges patienter ökad delaktighet när vårdgivare både kan väljas och väljas bort.

Nedan besvarar jag interpellantens frågor:

Finns det planer på att under rådande ekonomiska situation ompröva införandet av de ovan nämnda vårdvalen?

Nej, Östgötasamverkan har inga planer på att ompröva etablerade vårdval. När det gäller vårdval gynekologi i öppenvård och vårdval inom specialistpsykiatrisk samtalsbehandling vid depression och ångest har det dessutom gått för kort tid för att kunna göra en utvärdering.

Vårdval står för en väldigt liten del i den totala hälso- och sjukvården, men är däremot en viktig del utifrån ett patientperspektiv. Vid eventuellt avskaffande av vårdval försvinner inte patienterna, utan de måste i så fall istället tas emot av den regiondrivana vården som just nu är satt under stor press.

Låt mig ta ett exempel på vilka följder avskaffande av vårdval kan få för effekter för patienterna beträffande tillgänglighet och produktion. Nedan beskrivning visar effekterna från avvecklingen av vårdvalet inom vuxenpsykiatrin.

Innan vårdvalet inom vuxenpsykiatrin avvecklades hade avtalsområdet en tillgänglighet till nybesök på cirka 80 %, vilket vid årsskiftet 23/24 har sjunkit till en tillgänglighet på cirka 30 % till motsvarande besök.

Både antal väntande och antal väntande över 30 dagar har ökat, samtidigt som produktiviteten koppat till antal besök per unik individ har minskat. Under vårdvalet sågs en årlig ökning av antal unika individer med vårdkontakt på mellan 7–10 %, medan ökningen mellan 2021 och 2023 har sjunkit till 2 %.

Det är färre nya patienter som idag kommer in till vuxenpsykiatrin. Antalet utförda besök har under 2021 till 2023 minskat med nästan 20 %. De verksamheter som har sämst tillgänglighet till nybesök är de regiondrivna verksamheterna i Linköping och Norrköping, medan regionens verksamhet i västra länsdelen och privata upphandlade verksamheten har en tillgänglighet på drygt 80 %.

I och med avvecklingen av vårdvalet överfördes resurser till regionens verksamhet i form av ekonomi och personal, men den regiondrivna verksamheten har inte kunnat möta upp behovet. Vårdvalets upphörande har också inneburit att patienten har färre leverantörer att välja på då det idag bara finns en privat upphandlad verksamhet.

Vidare ska man ha med sig att ramen är densamma, oavsett vårdval kontra upphandlad vård/regiondriven.

Hur säkerställer styret att behoven styr över efterfrågan i vårdvalen?

Hälso- och sjukvårdsnämnden har tre verktyg som kan användas för att styra vårdvalen. Det handlar om formuleringen av uppdragen, utformningen av ersättningssystemet samt uppföljning.

Uppdraget och ersättningssystemet framgår av den regelbok som hälso- och sjukvårdsnämnden fattar beslut om och det är där de politiska prioriteringarna ska framgå. Formuleringen av uppdragen sker genom en bred förankringsprocess inom Region Östergötland. Uppdragen i regelboken har också en högre detaljeringsgrad än uppdragen som finns i beställningarna till den egna verksamheten. Utifrån de framtagna uppdragen i regelboken utarbetas sedan en ersättningsmodell för respektive vårdval. Syftet med ersättningsmodellen är att bidra till ökad produktion och möjliggöra rörlighet för patienten. I arbete med ersättningsmodellen ingår att göra en omvärldsbevakning, identifiera risker och möjligheter, säkerställa att

systemen är optimerade för produktion och kvalitet samt att minska risk för välfärdsbrott.

Regelboken kan sedan revideras årligen. I den årliga revideringen inhämtas inspel från politiken, verksamheten (dvs både den regiondrivna och de privata leverantörerna), stödfunktioner inom regionen samt förändringar på nationell nivå.

En systematisk uppföljning genomförs inom alla avtalsområden och den beskrivs i regelboken. Det finns dels en löpande uppföljning som genomförs årligen, dels en händelseorsakad uppföljning som genomförs vid behov. Uppföljning görs bland annat av produktionens fördelning, hos de olika leverantörerna, på olika vårdtjänster och besök per patient. Möjlighet till journalgranskning finns. Kopplat till den händelseorsakade uppföljningen finns en ”sanktionstrappa”, som kan resultera i vite eller avauktorisation. Uppföljningen kan också användas vid revidering av regelboken.”

Även Torbjörn Holmqvist (S) och Niklas Nåbo (S) gör inlägg.

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 77

§ 77

Interpellation På vilket sätt påverkas privata utförare av varsel och nedskärningar?

RÖ 2024/3647

Regionfullmäktige medger att Jessica Eek (V) får ställa följande interpellation:

”Den styrande majoriteten har fattat beslut om besparingar och omfattande varsel för sjukvården. Detta kommer få negativa konsekvenser för såväl tillgänglighet som kvalitet i sjukvården. Budskapet har också varit att ”alla” i sjukvården ska vara med och spara. Men hur ligger det till med de privata aktörer som regionen har avtal med?

Med anledning av detta vill jag fråga ansvarigt regionråd följande frågor:

- På vilket sätt kommer privata utförare påverkas av regionens svaga ekonomi, varsel och besparingar?

- Kommer framtida upphandlingar påverkas av det ekonomiska läget genom att regionen ställer lägre krav på kvalitet och tillgänglighet?”

Fredrik Sjöstrand (M) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer frågor om på vilket sätt privata utförare påverkas av varsel och nedskärningar. Jag besvarar de specifika frågorna nedan, men inleder med en kort bakgrund.

Region Östergötland befinner sig i en mycket allvarlig ekonomisk situation. Vi har, som interpellanten känner till, varslat 900 personer om uppsägning och det pågår ett intensivt arbete kring hur vi kan komma i ekonomisk balans även på andra sätt.

Region Östergötland har sedan många år ett beställar-/utförarsystem där fullmäktige fördelar skatteintäkterna från östgötarna till de olika nämnderna och regionstyrelsen. Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdrag är sedan att fördela de resurser som är avsedda för hälso- och sjukvård. Ungefär 85 % av nämndens budget fördelas till den egna verksamheten, resterande 15 % går till privata utförare, utomlänsvård, projekt och föreningsbidrag. Nämndens budget är i huvudsak uppdelad utifrån vilket lagrum som nämnden har att förhålla sig till. Den största budgetposten är ´Specialiserad vård i egen regi´ på 10,7 miljarder kronor vilket motsvarar 69 % av hälso- och sjukvårdsnämnden budget. Hela den budgetposten går till regionens egna produktionsenheter (förutom ett par miljoner som går till Region Jönköpings län).

Utgångspunkten för alla utförare, oavsett om de är privata företag eller offentligt drivna produktionsenheter, är att man ska leverera vård utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens uppdrag inom ramen för den ekonomiska ersättning man har fått tilldelad. Det besparingskrav som nu riktas mot regionens produktionsenheter innebär just det – leverera hälso- och sjukvård inom den ekonomiska ram som är politiskt beslutad.

Hälso- och sjukvårdsnämndens egen ekonomi är mycket ansträngd och prognosen just nu är att vi kommer att få det svårt att nå ett nollresultat för 2024. Det innebär att nämndens möjligheter att gå in och stärka hälso- och sjulvården är obefintliga. Samtidigt har vi i Östgötasamverkan, sedan vi tillträdde, velat undvika generella besparingar på hälso- och sjukvården eftersom den egna verksamheten har gått med miljardunderskott. Det är fortfarande vår ambition att ramen till alla verksamheter ska vara oförändrad om inte förändrade behov i befolkningen kan motivera en omfördelning.

Rent politiskt finns naturligtvis möjligheten att omfördela resurser från de utförare som inte har ett ekonomiskt underskott (eller ett mycket litet sådant) till de utförare som har stora ekonomiska underskott. Skulle vi göra det rent slentrianmässigt skulle detta i praktiken innebära att vi belönar dålig hushållning med givna resurser och bestraffar de verksamheter som har tagit ett ekonomiskt ansvar. Däremot så kan en omfördelning ändå vara motiverad om det är så det finns ändrade behov i befolkning som hälso- och sjukvårdsnämnden vill möta på ett annat sätt eller om omställningsarbetet som nu pågår i Region Östergötland påverkar flödena av patienterna.
Mot bakgrund av vad som anförs ovan besvarar jag interpellantens frågor på följande sätt:

1. **På vilket sätt kommer privata utförare påverkas av regionens svaga ekonomi, varsel och besparingar?**

Svaret på frågan beror på vilket lagrum som de privata utförarna verkar inom. Jag besvarar därför frågan genom att gå igenom budgetpost för budgetpost i hälso- och sjukvårdsnämndens budget.

Vårdval primärvård är hälso- och sjukvårdsnämndens näst största budgetpost och ligger på 2,8 miljarder kronor vilket motsvarar 18 % av nämndens budget. Av dessa medel går lite drygt 70 % till regionens egna vårdcentraler och resten till de privata vårdcentralerna. Uppdraget och ersättningssystemet är lika för alla och regleras i den regelbok som nämnden har fastställt. Besparingskraven som finns riktar sig enbart till regionens egna vårdcentraler och innebär att vårdcentralerna ska uppfylla sitt uppdrag inom

ramen för det ersättningssystem som finns. Jag antar att de privata vårdcentralerna redan har motsvarande krav från sina ägare.

Utifrån det omställningsarbete som nu pågår i Region Östergötland så kan det bli aktuellt att förändra både uppdrag och/eller ersättningar i regelboken. Dessa justeringar kommer då att påverka alla vårdcentraler lika oavsett driftsform.

Övriga vårdval har en budgetram på 220 miljoner kronor vilket motsvarar 1,4 % av nämndens budget. De vårdval som vi har idag är hud, hörsel, ögon, samtalsbehandling och gynekologi (den sistnämnda har ännu inte lyfts in i budgetposten). Ungefär hälften av dessa medel går till privata vårdgivare och resten till regionens egen verksamhet. Uppdragen och ersättningssystemen är lika för alla inom respektive vårdval och regleras i regelboken för respektive vårdval som nämnden har fastställt. Ersättningen består av en produktionsbaserad ersättning med en taknivå för den totala ersättningen per vårdval. Flera av dessa vårdval producerar idag ”över taket”, vilket gör att östgötarna just nu får mer vård än vad nämnden betalar för. Det är naturligtvis inte hållbart i längden och kommer att på sikt minska produktionen och riskera längre köer.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har just nu inget utrymme för att höja taken i dessa vårdval. Däremot så tittar vi just nu över de produktionsbaserade ersättningarna i syfte att säkerställa att patientgrupper med störst behov blir mest prioriterade inom respektive vårdval.

Upphandlad vård har en budgetram på 635 miljoner kronor vilket motsvarar 4,1 % av nämndens budget. I den budgetposten ingår avtalet med Capio Motala, samt den upphandlade verksamheten inom vuxenpsykiatrisk och barn- och ungdomspsykiatrisk vård, ambulanstjänster, SOS Alarm samt rehabilitering. Avtalen sträcker sig över flera år och utrymmet för att göra justeringar under avtalens gång är begränsat, vilket gör att påverkan på dessa vårdgivare utifrån varslet är nästan obefintligt. Jag har också svårt att se vilken påverkan dagens omställningsarbete inom Region Östergötland kommer att ha vid framtida upphandlingar. Den analysen blir aktuell först när omställningsarbetet är färdigt.

Vård enligt nationella taxan har en budgetram på 152 miljoner koronor vilket motsvarar 1 % av nämndens budget. Detta motsvarar ersättningarna till de lagetablerade läkarna och fysioterapeuterna. Deras uppdrag och ersättningar regleras på nationell nivå och kommer inte att påverkas av det omställningsarbete som pågår i Region Östergötland.

Avslutningsvis finns det ett par effekter som är mera generella för alla privata vårdgivare. Det ena är att patienternas val av olika utförare och flödena av olika patientgrupper kommer att påverkas av det omställningsarbete som nu pågår inom Region Östergötland. Detta kan i sin tur påverka de privata vårdgivarna som arbetar på uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden. Den andra möjliga effekten kan bli att intresset för att driva vård inom ramen för eget företagande kan öka på grund av varslet. Det borde främst påverka vårdval samtalsbehandling (tidigare medarbetare ansöker om att bli auktoriserade) och lagetableringar inom fysioterapi (priset på etableringar ökar). Jag bedömer dock att det är för tidigt att exakt se hur denna påverkan skulle kunna se ut.

2. **Kommer framtida upphandlingar påverkas av det ekonomiska läget genom att regionen ställer lägre krav på kvalitet och tillgänglighet?**

Som jag skrivit ovan har jag i nuläget svårt att se vilken påverkan dagens omställningsarbete inom Region Östergötland kommer att ha vid framtida upphandlingar. Den analysen blir aktuell först när omställningsarbetet är färdigt. Jag har dock svårt att se att vi skulle sänkta kraven på kvalitet och tillgänglighet vid framtida upphandlingar på grund av det nu pågående omställningsarbetet inom Region Östergötland."

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Region Östergötland

PROTOKOLL
Regionfullmäktige

Christina Andersson

2024-04-16 § 78

§ 78

Interpellation angående regionens planer för 1177 Direkt

RÖ 2024/3652

Regionfullmäktige medger att Trine Platou (C) får ställa följande interpellation:

”Artificiell Intelligens har en enorm potential att effektivisera sjukvården så väl som övriga sektorer i samhället. Inom sjukvården finns det applikationsområden med låg risk, som stöd i bedömning av röntgenbilder, och sådana med hög risk, som behandlingsrekommendationer, där det kan få allvarliga konsekvenser om bedömningen bli fel.

1177 Direkt är en chattbot som infördes 2023 för effektivare triagering, alltså sortering av patienter enligt hur brådskande deras behov är. Av medierapporteringen framgår att produkten har två delar; en som är CE-märkt som medicinteknisk produkt, och en som rör själva det medicinska innehållet. Det senare är inte är del av certifieringen, enligt produktens manual.

Enligt (DN 2024-03-15) har Regionen anmält sju patientfall till Läkemedelsverket för farliga felbedömningar. Sex av dessa felbedömningar handlar enligt DN om fall då patienterna fått för låg bedömning av sina symtom, vilket kan innebära potentiella patientsäkerhetsrisker.

Inga patienter har som tur är kommit till skada, då vårdpersonal ska ha kontrollerat chattbotens bedömningar och korrigerat dessa.

Medierapporteringen ger upphov till många frågor, varav några är dessa:

- Kontrolleras alla bedömningar som chattboten gör av kvalificerad vårdpersonal?
  - Om så, vilka tidsmässiga och ekonomiska besparingar ger då chattboten?
  - Om inte, hur bedöms då risken för att chattbotens felaktiga bedömningar framgent ska leda till att patienter kommer till skada?”

Andreas Wetsöö (L) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer frågor kring regionens planer för 1177 direkt, vilket besvaras enligt nedan, direkt kopplat till frågorna.

Tjänsten Symtombedömning och hänvisning via ingången 1177 Direkt är upphandlad via Inera. Tjänsten bygger på Platform 24s triagelösning och har

ett medicinskt innehåll (logik) som avgör vilka symtom eller kombinationer av symtom som ska ge vilken brådskandegrad i triageringen. Det är i det medicinska innehållet som ”besluten” tas och i Ineras tjänst är det medicinska innehållet baserat på Ineras Rådgivningsstöd (RGS) som även används vid triagering via telefonrådgivning med sjuksköterska som grund.

Efter avslutad triagering får patienterna en hänvisning, baserad på prioritering och öppettider:

- Ring 112 eller uppsök akutvård, här är ingen vårdpersonal involverad
- Möjlighet till chatt med vårdpersonal (under chattens öppettider, annars hänvisas till 1177 på telefon om ärendet är brådskande)
- Egenvårdsråd, här är ingen vårdpersonal involverad men patienten har möjlighet att själv begära att få chatta med personal

Den övergripande riktlinjen för tjänsten 1177 direkt innehåller bestämmelser om kommunikation med patienten, hantering av akuta situationer, ansvarsfördelning med mera. Riktlinjen påtalar också att innan vårdpersonal klickar på ’Ta emot-knappen’ ska patientens automatiska anamnes läsas igenom och prioriteten 1–5 kontrolleras och vid behov omprioriteras. Riktlinjen och följsamhet till densamma är en förutsättning för att uppnå patientsäkerhet, tillsammans med regelbunden utbildning och ständiga förbättringar i tjänsten.

Baserat på den information som framkommit i chatten och anamnesen gör vårdpersonalen en egen bedömning om patienten kan avvakta eller är i behov av vård, och kan då exempelvis boka en tid för patienten till chatt eller videosamtal med annan vårdprofession i tjänsten.

Om behov av avvikelserapportering uppstår rapporterar vårdpersonalen enligt rutinerna, med tydlig information om vad det handlar om, till exempel prioriteringsfel, i avvikelsesystemet Synergi.

Verksamheternas avvikelserapportering är underlag till de löpande uppdateringar av patientfrågorna och triageringsfunktionen som görs av Inera och Platform24. Triageringen förbättras hela tiden i takt med att samtliga regioner som använder 1177 direkt rapporterar in avvikelser.

Baserat på en helhetsanalys av triageringen kan det konstateras att majoriteten av ärendena blir korrekt triagerade i enlighet med rådgivningsstödet och med den bedömning som journalgranskande läkare har gjort. De ärenden som inte erhåller en korrekt triagering blir oftast

övertriagerade, dvs systemet bedömer ärendet som mer allvarliga än vad det är. I ett fåtal fall förekommer även undertriageringar, dvs systemet bedömer ärenden som mindre allvarliga än vad de är. Viss övertriagering är dock nödvändig för att inte missa patienter i behov av brådskande vård. Journalgranskning och avvikelseanalyser visar att även vårdpersonal över- och undertriagerar.

Efter att tjänsten varit i drift en tid beslutades om att göra en fördjupad utvärdering av tjänsten, vilken nu är i slutfas. Förväntade effekter av 1177 direkt är bland annat förbättrad tillgänglighet i första linjens digitala vård och effektivare användning av vårdens resurser. Inför upphandlingen och införandet av tjänsten gjorde Inera en nyttokalkyl tillsammans med Region Kronoberg. Den kalkylen uppdateras nu av region Skåne och presenteras för övriga regioner. Med den uppdaterade kalkylen som bas så planerar Region Östergötland, tillsammans med Sydöstra sjukvårdsregionen, att genomföra en nyttokalkyl under 2024–2025.

Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser utifrån det material vi har och att uttala sig om tidsmässiga och ekonomiska besparingar. Vi kan se att regionen har ökat tillgängligheten för sina invånare att söka vård på ett nytt sätt, när det passar dem.”

Interpellationen anses därmed ställd och besvarad.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Alla elektroniska underskrifter listas i signaturpanelen. De tio första underskrifterna listas även på den här sidan.

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS.

Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller med Region Östergötlands underskriftstjänst. Andra valideringstjänster kan användas förutsatt att dessa uppfyller de tekniska kraven enligt internationella standarder.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

Underskrift 1

Namn: REBECKA HÄGG
Identifieringsmetod: Mobilt BankID
Datum och tid: 2024-04-22 16:10:25 GMT+02:00
Transaktions-ID: 5deb7e00ec5a4ce3996f5bab85e2dbc2

Underskrift 2

Namn: Elvira Alfrida Wibeck
Identifieringsmetod: Mobilt BankID
Datum och tid: 2024-04-22 18:53:15 GMT+02:00
Transaktions-ID: cfd8ac423247447da5ecf5c6e1e226e6

Underskrift 3

Namn: Christina Andersson
Identifieringsmetod: SITHS eID
Datum och tid: 2024-04-23 08:28:36 GMT+02:00
Transaktions-ID: d502a2b0fbbe4707b4879388f1d0ed69

Underskrift 4

Namn: Nils Babtist
Identifieringsmetod: Mobilt BankID
Datum och tid: 2024-04-23 08:43:22 GMT+02:00
Transaktions-ID: ae125dc3ac5e44d09839a378fc7688cc